

Miejska Biblioteka Publiczna
w Białej Podlaskiej
DZIAŁ WIEDZY I DZIEDZINIE
ul. Warszawska 12a
21-500 Biała Podlaska
tel. 83 341 64 53
regionalne@mbp.org.pl

WIADOMOŚCI DIECEZJALNE SIEDLECKIE

ORGAN URZĘDOWY KURII DIECEZJALNEJ

Rok LXXVIII

Styczeń 2009

Nr 1

ADRES REDAKCJI i ADMINISTRACJI

KURIA DIECEZJALNA - 08-100 SIEDLCE - PIŁSUDSKIEGO 62

TELEFON (025) 640-70-56; FAX (025) 644-87-44

WWW.DIECEZJA.SIEDLCE.PL

WYDAWNICTWO DIECEZJI SIEDLECKIEJ „UNITAS”

08-110 SIEDLCE - SZKOLNA 22, TELEFON (025) 632-27-66

WIADOMOŚCI DIECEZJALNE SIEDLECKIE

ORGAN URZĘDOWY KURII DIECEZJALNEJ

Rok LXXVIII

Styczeń 2009

Nr 1

STOLICA APOSTOLSKA

ORĘDZIE BENEDYKTA XVI NA ŚWIATOWY DZIEŃ ŚRODKÓW SPOŁECZNEGO PRZEKAZU

Drodzy Bracia i Siostry!

W związku ze zbliżającym się Światowym Dniem Środków Społecznego Przekazu chciałbym skierować do was pewne refleksje związane z wybranym z tej okazji tematem: „Nowe technologie, nowe relacje. Krzewić kulturę poszanowania, dialogu i przyjaźni”.

Nowe technologie cyfrowe determinują podstawowe zmiany modeli komunikacji i relacji międzyludzkich. Zmiany te są najbardziej dostrzegalne wśród młodzieży, która wychowywała się w bezpośrednim kontakcie z owymi nowymi technikami komunikacji i dobrze się czuje w świecie cyfrowym, który często wydaje się obcy tym spośród nas dorosłych, którzy musieliśmy się uczyć docenienia możliwości, który ofiaruje on w dziedzinie komunikacji. W tegorocznym orędziu myślę więc szczególnie o tych należących do tak zwanego pokolenia digitalnego. Chciałbym z nimi podzielić się pewnymi myślami odnośnie do niezwykłego potencjału nowych technologii, jeśli są one wykorzystywane dla ułatwienia porozumienia i solidarności między ludźmi. Technologie takie są prawdziwym darem dla ludzkości: musimy jednak starać się zabiegać, aby przynoszone przez nie korzyści służyły wszystkim ludziom i wszystkim wspólnotom, zwłaszcza potrzebującym i słabym.

Dostępność telefonów komórkowych i komputerów, połączona z globalnym zasięgiem i przenikaniem internetu, otworzyły szereg środków komunikacji pozwalających na niemal natychmiastowe przekazywanie słów i obrazów na ogromne dystanse oraz do najbardziej odległych zakątków świata. Było to nie do pomyślenia dla wcześniejszych pokoleń. Szczególnie młodzi ludzie pojęli ogromne możliwości nowych mediów sprzyjających połączeniu, komunikacji i porozumieniu między jednostkami i wspólnotami. Wykorzystują je dla komunikacji ze swymi przyjaciółmi, do spotkania nowych, dla tworzenia wspólnot i sieci, poszukiwania informacji i wiadomości, wymiany idei i opinii. Z tej nowej kultury komunikacji wypływa szereg korzyści: rodziny mogą utrzymywać kontakt, nawet jeśli są oddzielone ogromnym dystansem, studenci i naukowcy mają łatwiejszy i bezpośredni dostęp do dokumentów, do źródeł i wynalazków naukowych i mogą dzięki temu pracować zespołowo w różnych miejscach. Ponadto interaktywna natura nowych mediów sprzyja bardziej dynamicznym formom nauczania i komunikacji przyczyniając się w ten sposób do postępu społecznego.

O ile zadziwia nas szybkość ewolucji nowych technologii jeśli idzie o ich dostępność i skuteczność, to nie powinna nas zaskakiwać ich popularność wśród użytkowników, ponieważ odpowiadają one na głębokie pragnienie osób, by nawiązywać wzajemne relacje. Owo pragnienie komunikacji i przyjaźni jest zakorzenione w naszej naturze istot ludzkich i nie może być właściwie zrozumiane jako odpowiedź jedynie na innowacje techniczne. W świetle orędzia biblijnego należy je postrzegać przede wszystkim jako refleksję nad naszym udziałem w komunikatywnej i jednoczącej miłości Boga, który pragnie, aby cała ludzkość była jedną rodziną. Kiedy odczuwamy potrzebę zbliżenia się do innych osób, gdy chcemy je lepiej poznać, i dać się poznać, odpowiadamy na Boże wezwanie, wezwanie które jest wpisane w naszą naturę istot stworzonych na Boży obraz i podobieństwo, Boga komunikacji i komunii.

Pragnienie łączności i instynkt komunikacji, tak oczywiste we współczesnej kulturze, można najlepiej zrozumieć jako współczesne przejawy podstawowej i trwałej ludzkiej skłonności do wykraczania poza siebie i poszukiwania komunii z innymi. Faktycznie, kiedy otwieram się na innych spełniamy naszą najgłębszą potrzebę i stajemy się bardziej ludźmi. W istocie Bóg stworzył nas dla miłości. Nie mówię oczywiście o przelotnych, powierzchownych relacjach. Mówię o prawdziwej miłości, stanowiącej centrum nauczania moralnego Jezusa: „Będziesz miłował Pana, Boga swego, całym

swoim sercem, całą swoją duszą, całym swoim umysłem i całą swoją mocą. Będziesz miłował swego bliźniego jak siebie samego” (Mk 12,30-31).

Zastanawiając się w świetle tego nad znaczeniem nowych technologii ważne jest nie tylko skoncentrowanie się nad ich niewątpliwą zdolnością sprzyjania kontaktom między ludźmi, lecz także jakością treści puszczanej w obieg za pomocą tych środków. Pragnę zachęcić wszystkich ludzi dobrej woli, aktywnych w wyłaniającym się świecie komunikacji cyfrowej, do zaangażowania w krzewienie kultury poszanowania, dialogu i przyjaźni.

Ludzie aktywni w produkowaniu i rozpowszechnianiu treści nowych mediów powinni więc zabiegać o poszanowanie godności i wartości osoby ludzkiej. Jeśli nowe media mają służyć dobru jednostek i społeczeństwa, wszyscy ich użytkownicy powinni unikać dzielenia się słowami i obrazami poniżającymi istoty ludzkie, upowszechniającymi nienawiść i nietolerancję, deprecjonującymi dobro i intymność ludzkiej płciowości czy eksploatującymi słabych i wrażliwych.

Nowe technologie otworzyły również drogę ku dialogowi między ludźmi z różnych krajów, kultur i religii. Nowa arena digitalna, tak zwana cyberspace pozwala im spotkać się i poznać swe tradycje i wartości. Spotkania takie, jeśli mają być owocne, wymagają uczciwych i poprawnych form wyrazu oraz uważnego i pełnego szacunku słuchania. Jeśli dialog ma zrealizować tkwiące w nim możliwości dla krzewienia rozwoju porozumienia i tolerancji, powinien być zakorzeniony w uczciwym i wzajemnym poszukiwaniu prawdy. Życie to nie tylko następstwo wydarzeń czy doświadczeń: jest raczej poszukiwaniem prawdy, dobra i piękna. Z tego właśnie względu dokonujemy swych wyborów, korzystamy z wolności i to właśnie w tym, to znaczy w prawdzie, dobru i pięknie odnajdujemy szczęście i radość. Nie możemy pozwolić, by zwiedli nas ci, którzy postrzegają nas jedynie jako konsumentów na rynku nieograniczonych możliwości, gdzie sam wybór staje się dobrem, nowość udaje piękno, doświadczenie subiektywne zajmuje miejsce prawdy.

W słowniku społecznych sieci cyfrowych, które pojawiły się w ostatnich latach, na nowo wylansowano koncepcję przyjaźni. Jest to jedna z najszlachetniejszych zdobyczy ludzkiej kultury. W swych przyjaźniach i poprzez nie wzrastamy i rozwijamy się jako istoty ludzkie. Z tego właśnie względu zawsze uważano, że prawdziwa przyjaźń należy do największych bogactw, jakimi może dysponować człowiek. Z tego względu trzeba uważać, by nie

banalizować koncepcji i doświadczenia przyjaźni. Byłoby rzeczą smutną, gdyby nasze pragnienie podtrzymywania i rozwijania przyjaźni on-line realizowało się kosztem dyspozycyjności dla rodziny, dla bliskich i tych, których spotykamy w codziennej rzeczywistości – w miejscu pracy, w szkole, w czasie wolnym. Jeśli bowiem pragnienie łączności wirtualnej staje się obsesyjne, to konsekwencją jest wyizolowanie osoby i zerwanie realnej interakcji społecznej. Prowadzi to także do zaburzenia modeli odpoczynku, ciszy i niezbędnej do ludzkiego rozwoju refleksji. Przyjaźń to wielkie ludzkie dobro, lecz utraciłaby swą wartość, gdyby uważano ją za cel sam w sobie. Przyjaciele powinni wzajemnie się wspomagać i zachęcać do rozwijania swych darów i talentów oraz ofiarowywania ich w służbie wspólnoty ludzkiej.

W tym kontekście trzeba się cieszyć, że powstają nowe sieci digitalne, które starają się krzewić ludzką solidarność, pokój i sprawiedliwość, prawa człowieka, poszanowanie życia oraz piękna stworzenia. Takie sieci mogą ułatwiać współpracę narodów z różnych kontekstów geograficznych i kulturowych, pozwalając im pogłębiać wspólne człowieczeństwo i poczucie współodpowiedzialności za dobro wszystkich. Trzeba się jednak zatroszczyć, aby świat digitalny, w którym można tworzyć takie sieci, był naprawdę dostępny dla wszystkich. Byłoby poważną szkodą dla przyszłości rodziny ludzkiej, gdyby nowe narzędzia komunikacji, pozwalające na szybsze i skuteczniejsze dzielenie się wiedzą i informacjami nie były dostępne dla osób już zmarginalizowanych społecznie i gospodarczo, czy przyczyniały się jedynie do pogłębienia przepaści oddzielającej ubogich od nowych sieci rozwijających się w służbie informacji i ludzkiej socjalizacji.

Chciałbym zakończyć to orędzie zwracając się szczególnie do młodych katolików. Chciałbym ich zachęcić, aby wnosili w świat digitalny świadectwo swej wiary.

Najmilsi, wprowadzajcie w kulturę tego nowego środowiska komunikacji i technologii informatycznej wartości, na których opieracie swe życie. W początkach Kościoła apostołowie i ich uczniowie wnieśli Dobrą Nowinę Jezusa w świat grecko-rzymski. Podobnie jak wówczas ewangelizacja, aby była owocna wymagała zwrócenia bacznej uwagi na zrozumienie kultury i zwyczajów owych ludów pogańskich, aby prawda Ewangelii dotknęła ich serc i umysłów, tak też i dzisiaj przepowiadanie Chrystusa w świecie nowych technologii wymaga głębokiej znajomości tego świata, jeśli technologie te mają właściwie służyć naszej misji. Zwłaszcza na was, młodzi, którzy niemal

spontanicznie odczuwacie zażyłość z tymi nowymi środkami komunikacji, spada odpowiedzialność za ewangelizację tego „digitalnego kontynentu”. Z entuzjazmem przepowiadajcie ewangelię waszym rówieśnikom. Znacnie ich lęki i nadzieje, ich aspiracje i rozczarowania: największy dar, jaki możecie z nimi dzielić to Dobra Nowina o Bogu, który stał się człowiekiem, cierpiał, umarł i zmartwychwstał, by zbawić ludzkość. Ludzkie serce tęskni za światem, w którym rządzi miłość, gdzie ludzie dzielą się darami, gdzie budowana jest jedność, gdzie wolność odnajduje swe znaczenie w prawdzie i gdzie tożsamość każdego będzie się realizowała w szanującej się wspólnocie. Nasza wiara może odpowiedzieć na te oczekiwania: bądźcie jej zwiastunami! Papież wam towarzyszy swymi modlitwami i błogosławieństwem.

Benedictus PP XVI

Watykan, 24 stycznia 2009

EPISKOPAT POLSKI

LIST PASTERSKI NA ŚWIĘTO NAWRÓCENIA

ŚW. PAWŁA APOSTOŁA

/25 stycznia 2009 r./

ŚW. PAWEŁ – SŁUGA I APOSTOŁ SŁOWA

W całym Kościele przeżywamy Rok Św. Pawła. Aby obchody jubileuszu przyniosły obfite owoce duchowe, konieczne jest pełniejsze poznanie osoby i apostołskiego dzieła św. Pawła oraz podjęcie konkretnych zadań, które pozwolą nam odpowiedzieć na miłość Boga objawioną w Jezusie Chrystusie z podobną gorliwością, jaka cechowała Apostoła Narodów. Zatem w dniu święta Nawrócenia Świętego Pawła spójrzmy na jego i nasze życie, na jego i nasze zadania ewangelizacyjne.

1. Droga do nawrócenia Szawel pochodził z Tarsu, był Izraelitą z pokolenia Beniamina, a równocześnie posiadał obywatelstwo rzymskie. Urodził się około ósmego roku po Chrystusie, prawdopodobnie w zamożnej rodzinie, która zapewniła mu staranne wykształcenie. Głęboko religijni rodzice byli dla Szawła pierwszymi nauczycielami wiary, która kształtowała się w oparciu o słowo Boże. Ponieważ od samego początku swojej nauki Szawel odznaczał się niezwykłą inteligencją, rodzice postanowili wysłać go do Jerozolimy, aby pogłębiał swoją wiedzę u boku sławnego w tamtym czasie Rabbiego Gamaliela. Z czasem nie tylko poznał Prawo i Proroków, ówczesną teologię tekstów biblijnych, a także sposób ich interpretacji, lecz stał się również gorliwym wyznawcą i obrońcą wiary w jedyne Boga. Opacznie pojmując faryzejską gorliwość, „Szawel niszczył Kościół, wchodząc do domów porывał mężczyzn i kobiety i wtrącał do więzienia” – jak o tym czytamy w Dziejach Apostolskich (Dz 8,3). Jednym z pierwszych męczenników za wiarę w Jezusa Chrystusa, był diakon Szczepan. Przy jego kamienowaniu – jako oficjalny przedstawiciel władz żydowskich – obecny był także Szawel, który zgadzał się na zabicie diakona (por. Dz 8,1).

W podróży do największego i najstarszego miasta w Syrii, Damaszku, której celem było dalsze prześladowanie uczniów Chrystusa, przed Szawłem stanął nieoczekiwanie Zmartwychwstały, który przedstawił mu się słowami: „Ja jestem Jezus, którego ty prześladujesz” (Dz 9,5). Po tym wydarzeniu, w życiu Szawła

nastąpiły niezwykle i decydujące dla jego życia wydarzenia, które ostatecznie doprowadziły go do nawrócenia – między innymi na trzy dni stracił wzrok. Dzięki pośrednictwu chrześcijanina o imieniu Ananiasz odzyskał zdolność widzenia: „jakby łuski spadły z jego oczu” (Dz 9,18). Szawel uwierzył w Jezusa i „został ochrzczony” (Dz 9,18). Doświadczwszy łaski nawrócenia i apostołskiego powołania, odmienił swoje życie – z prześladowcy chrześcijan stał się gorliwym głosicielem Ewangelii i krzyża Chrystusowego, który „głupstwem jest dla tych, co idą na zatracenie, mocą Bożą zaś dla nas, którzy dostępujemy zbawienia” (1 Kor 1,18). W swoich listach wielokrotnie przypominał, że nawrócenie jest łaską, oraz że zakłada wysiłek nawróconego, by porzucił złe postępowanie i wszedł na drogę prawości. Z nauczania św. Pawła wynika, że nawrócenie, rozumiane jako proces, ma zawsze dwa wymiary: negatywny – odwrócenie się od zła i pozytywny – zwrócenie się ku dobru. Chrześcijanin musi porzucić starego człowieka, a przyoblec się w nowego na miarę samego Chrystusa (por. Ef 4,22-24). Bo na tym polega tajemnica i istota życia chrześcijańskiego – każdy ochrzczony i bierzmowany powinien na drodze wierności powołaniu upodabniać się do Chrystusa, Syna Bożego.

2. „Biada mi, gdybym nie głosił Ewangelii” Spotkanie ze Zmartwychwstałym było punktem zwrotnym w życiu św. Pawła. Było nim również przyjęcie przez Pawła we wspólnocie Kościoła chrztu i daru Ducha Świętego. Otrzymane dary stały się duchową siłą, dzięki której Paweł natychmiast wyruszył, by głosić Dobrą Nowinę o Jezusie, jedynym Zbawicielu człowieka (por. Ga 1,15n.). Tym samym odpowiedział na wezwanie Jezusa, skierowane do apostołów: „Idźcie na cały świat i głoscie Ewangelię wszelkiemu stworzeniu” (Mk 16,15). Św. Paweł uznawał głoszenie Dobrej Nowiny za najważniejsze zadanie ucznia Jezusa. Mówił: „Biada mi, gdybym nie głosił Ewangelii” (1 Kor 9,16). Apostoł miał świadomość, że nawrócenie jest łaską, daną człowiekowi dla innych, dla wspólnoty Kościoła. Kto się nawrócił, powinien dzielić się otrzymanym darem nowego życia. Paweł czynił to, głosząc że Ukrzyżowany i Zmartwychwstały Jezus jest Panem (por. Rz 10,9).

Do głoszenia słowa Bożego i jednocześnie karmienia się nim Apostoł wzywał wszystkich swoich uczniów. Pisząc do biskupa Efezu Tymoteusza, pouczał i zachęcał go, by był wzorem „w mowie, w obejściu, w miłości, w wierze, w czystości!” (1 Tm 4,12), ale w sposób szczególny, aby przykładał się „do czytania, zachęcania, nauki” (1 Tm 4,13). To bowiem czyniąc, i siebie samego zbawi, i tych, którzy będą go słuchać (por. 1 Tm 4,16).

Wzywając do takiego działania, Paweł wskazywał, że fundamentem nauczania i wszelkiego dobrego czynu jest słowo Boże. Tylko ono może „nauczyć mądrości wiodącej ku zbawieniu przez wiarę w Chrystusie Jezusie” (2 Tm 3,15). Z całą mocą podkreślał, iż „wszelkie Pismo od Boga natchnione jest i pożyteczne do nauczania, do przekonywania, do poprawiania, do kształcenia w sprawiedliwości – aby człowiek Boży był doskonały, przysposobiony do każdego dobrego czynu” (2 Tm 3,16). Głoszenie słowa wymaga prorockiego zapału, entuzjazmu i odwagi: „Zaklinam cię wobec Boga i Chrystusa Jezusa, który będzie sądził żywych i umarłych, i na Jego pojawienie się, i na Jego królestwo: głoś naukę, nastawaj w porę, nie w porę, w razie potrzeby wykaz błąd, poucz, podnieś na duchu z całą cierpliwością, ilekroć nauczasz. Czuwaj we wszystkim, znoś trudy, wykonaj dzieło ewangelisty, spełnij swe posługiwanie!” (2 Tm 4,1-2.5).

Umilowani w Panu Bracia i Siostry! Święci nie przemijają, święci pragną naszej świętości. Paweł wyraził to pragnienie w słowach: „Bądźcie naśladowcami moimi, tak jak ja jestem naśladowcą Chrystusa” (1 Kor 11,1) oraz „Czyńcie to, czego się nauczyliście, co przejęliście, co usłyszeliście i co zobaczyliście u mnie, a Bóg pokoju będzie z wami” (Flp 4,9) W duchu tych wezwań zwracamy się z apelem do Was, byście w trwającym Roku św. Pawła częściej sięgali po Biblię i z większym zaangażowaniem czytali oraz słuchali słowa, które Bóg do was kieruje. Wszystkich wiernych zachęcamy do wspólnotowego i indywidualnego czytania i rozważania słowa Bożego. Pięknym i owocnym zwyczajem byłaby lektura Pisma Świętego w gronie rodziny. Dzięki niej słowo Boże stałoby się zaczynem duchowej przemiany rodzin, zwłaszcza tych, które potrzebują światła, by rozwiązać trapiące je problemy, by odpowiedzieć na nurtujące pytania i wskazać drogę postępowania.

Duszpasterzy zachęcamy do gorliwego przepowiadania słowa Bożego, zwłaszcza w ramach katechezy, do włączania się w Dzieło Biblijne i do organizowania w parafiach Kręgów Biblijnych, do karmienia wszystkich parafialnych grup, ruchów i stowarzyszeń przy stole słowa Bożego. Szczególnym czasem karmienia się słowem Bożym jest Msza święta. Prosimy zatem kapłanów – duszpasterzy, by zadbali o właściwe proklamowanie słowa Bożego, zwłaszcza przez lektorów, którzy powinni wyraźnie, ze zrozumieniem oraz szacunkiem czytać lekcje mszalne. Niech przyjęciu Bożego słowa służą także, wygłaszane z zaangażowaniem, pogłębione teologicznie i egzystencjalnie, homilie. Tym samym słowo Boże, nazywane często przez Ojców Kościoła „sakramentem słyszalnym”, stawać się będzie tronem łaski i prawdziwym źródłem życia.

3. „Idźcie i głoscie” Duchowa biografia św. Pawła jest zapisem służby. Apostoł poświęcił swoje życie, by Ewangelia dotarła aż na krańce ziemi. Nawrócenie Apostoła Narodów miało głęboki wymiar misyjny. Na wzór św. Pawła każdy uczeń Chrystusa winien być apostołem, dzielącym się z innymi skarbem wiary, która rodzi się z tego, co się słyszy (por. Rz 10,17). Stąd zwracamy się do Was, drodzy Bracia i Siostry, byście dziękując Bogu za łaskę wiary i dar Bożego słowa, chcieli się nim dzielić z innymi w duchu odpowiedzialności za los ewangelicznego ziarna, które pada na glebę ludzkich serc. Najbardziej skutecznym sposobem głoszenia słowa Bożego jest świadectwo życia. Mimo to nie można lekceważyć bezpośrednich form przekazywania słowa Bożego, jakimi są między innymi: katechizacja czy osobiste rozmowy. Zwracamy się więc z apelem przede wszystkim do rodziców, by byli zainteresowani katechizacją swych dzieci i ich postępami na drodze poznawania i przyjmowania słowa Bożego.

Chociaż wszyscy chrześcijanie są odpowiedzialni za dzieło głoszenia Dobrej Nowiny, to jednak dla niektórych misje – apostołstwo – ewangelizacja stanowią życiowe powołanie. Mamy nadzieję, że Rok św. Pawła pobudzi wielu młodych do oddania siebie dziełu misyjnemu Kościoła. Niech modlitwa w parafialnych wspólnotach pomaga im w udzieleniu wspaniałomyślnej odpowiedzi na głos Bożego powołania. Otaczajmy nadto modlitwą pracujących misjonarzy – duchownych, osoby życia konsekrowanego i świeckich. Niech nasza duchowa łączność z nimi, wsparta pomocą materialną, będzie wyrazem odpowiedzialności za losy Ewangelii w świecie.

Do takiej postawy zachęca nas św. Paweł. Jak uczy Ojciec Święty Benedykt XVI, Apostoł „dostrzegając dojmujący problem dostępu narodów, czyli pogan, do Boga, który w Jezusie Chrystusie ukrzyżowanym i zmartwychwstałym daje zbawienie wszystkim ludziom bez wyjątku, poświęcił się przybliżaniu tej Ewangelii, dosłownie «dobrej nowiny», czyli głoszeniu łaski mającemu prowadzić do pojednania człowieka z Bogiem, z samym sobą i z innymi. Od pierwszej chwili zrozumiał on, że ta sytuacja nie dotyczyła tylko Żydów czy pewnej grupy ludzi, lecz była bardziej ogólna i dotyczyła wszystkich, ponieważ Bóg jest Bogiem wszystkich” (Benedykt XVI).

Umiłowani Bracia i Siostry! Wzorem św. Pawła przyznajmy Jezusowi i Jego słowu pierwszeństwo w naszym życiu osobistym, wspólnotowym i społecznym oraz zaangażujmy się w dzieło głoszenia Ewangelii, abyśmy w godzinie naszej

śmierci mogli wyznać za św. Pawłem: „W dobrych zawodach wystąpiłem, bieg ukończyłem, wiary ustrzegłem. Na ostatek odłożono dla mnie wieniec sprawiedliwości, który mi w owym dniu odda Pan” (2 Tm 4,7-8).

Z nadzieją, że tak się stanie przyjmijcie na trwający Rok Św. Pawła pasterskie błogosławieństwo.

Podpisali
Kardynałowie, Arcybiskupi i Biskupi
obecni na 346. Zebraniu Plenarnym
Konferencji Episkopatu Polski

Jasna Góra, 27 listopada 2008 r.

Za zgodność:
Sekretarz Generalny KEP

List należy odczytać z ambon w niedzielę 25 stycznia 2009 r.

Kongregacja Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów – mocą dekretu z dnia 25 stycznia 2008 r. – zezwoliła na celebraw w dniu 25 stycznia 2009 r., w którym przypada III Niedziela „w ciągu roku”, jednej Mszy św. wg formularza: *Na Nawrócenie św. Pawła Apostoła*.

GLÓWNE WYDARZENIA I INICJATYWY KOŚCIELNE W ROKU 2009

30. rocznica pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do Ojczyzny, 1000-lecie męczeńskiej śmierci św. Brunona, a także 90. rocznica powołania biskupstwa polowego i 400-lecie obecności bonifratrów w Polsce to główne jubileusze 2009 roku. Szereg wydarzeń nawiązywać będzie do przeżywanego roku duszpasterskiego „Otoczmy troską życie”.

Modlitwa Ekumeniczna w Giżycku zainauguruje 22 stycznia, w Tygodniu Modlitw o Jedność Chrześcijan, tegoroczne obchody 1000-lecia męczeńskiej śmierci św. Brunona. Tradycja sytuuje miejsce śmierci (wczesną wiosną 1009 roku) i kultu świętego na wzgórzu nazwanym jego imieniem w Giżycku. Bruno Bonifacy z Kwerfurtu, korzystając z poparcia króla Bolesława Chrobrego, udał się z misją do plemion pruskich i tam z 18 towarzyszami poniósł śmierć męczeńską. „On przypomina nam dziś żyjącym czas jedności chrześcijan i zachęca do pracy nad jej przywróceniem. Swoją gorliwością misyjną przynagła nas również do bycia żywymi świadkami Chrystusa i jego Ewangelii w dzisiejszym świecie. Jest to dla nas istotne przypomnienie i wyzwanie” – podkreśla biskup ełcki Jerzy Mazur.

Rok Świętego Brunona trwa w diecezji ełckiej od października 2008 r. Natomiast główne ogólnopolskie obchody odbędą się w dniach 20 i 21 czerwca 2009 roku. Przy sanktuarium św. Brunona w Giżycku spotka się najpierw młodzież, a dzień później Eucharystię będą celebrowali biskupi (po zakończeniu 348. zebrania plenarnego KEP). Jedną z inicjatyw związanych z 1000-leciem męczeńskiej śmierci św. Brunona jest kongres naukowy pod hasłem „Św. Brunon - patron lokalny czy symbol powszechności Kościoła i jedności Europy”, który odbędzie się w dniach 21-22 maja 2009 roku na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego. Z kolei 1 czerwca w Ełku odbędzie się tegoroczny finał konkursu „Mój szkolny kolega z misji”, którego celem jest uwrażliwianie uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych na sytuację edukacyjną ich rówieśników w krajach misyjnych. Jak podkreślają organizatorzy, dyrekcja krajowa Papieskich Dzieł Misyjnych w Polsce i Dzieło Pomocy „Ad Gentes”, konkurs to także jeden z wymiarów przeżywania jubileuszu 1000-lecia śmierci św. Brunona z Kwerfurtu.

W tym roku przypada 90. rocznica powołania biskupstwa polowego w Polsce. Pierwszym biskupem polowym został bp Stanisław Gall, mianowany przez papieża Benedykt XV w dniu 5 lutego 1919 roku. Obchody 90-lecia ordynariatu polowego Wojska Polskiego, a zarazem 18. rocznicy jego przywrócenia, rozpocznie 11 stycznia 2009 roku noworoczny koncert kolęd i wręczenie dyplomów „Benemerenti” w Teatrze Narodowym. 5 lutego w katedrze polowej w Warszawie będzie miał miejsce uroczysta Msza św. z okazji 90. rocznicy Ordynariatu Polowego Wojska Polskiego. W tym dniu odbędzie się także konferencja naukowa. Z kolei 7 lutego w Krakowie na Wawelu odbędą się uroczystości jubileuszu 90-lecia istnienia służby więziennej.

Rok 2009 to 30. rocznica pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do ojczyzny. W Warszawie, w miejscu gdzie zostały wypowiedziane znamienne słowa modlitwy „Niech zstąpi Duch Twój i odnowi oblicze ziemi. Tej ziemi”, uroczystości odbędą się 6 czerwca. Wydarzenie to będzie miało charakter wielkiej modlitwy o ewangelizację Polski, Europy i świata. Od rana będzie trwało spotkanie różnych ruchów i wspólnot kościelnych, odbędzie się błogosławieństwo grup ewangelizacyjnych. Później na pl. Piłsudskiego zostanie odprawiona Eucharystia i będzie poświęcony krzyż papieski, upamiętniający obecność papieża Jana Pawła II w Warszawie w 1979 roku. Równolegle w Krakowie na Skałce odbędzie się spotkanie młodzieży w 30. rocznicę papieskiej pielgrzymki.

W bieżącym roku przeżywać będziemy także 10. rocznicę najdłuższej pielgrzymki Jana Pawła II do Polski – w 1999 roku. Podczas 13-dniowego pobytu w ojczyźnie Jan Paweł II odwiedził 22 miasta. Ojciec Święty kanonizował bł. Kingę i beatyfikował 111 osób - ks. Stefana Frelichowskiego, m. Reginę Protman i Edmunda Bojanowskiego, a także 108 męczenników z okresu II wojny światowej, wśród których znalazło się 3 biskupów, 52 kapłanów diecezjalnych, 26 kapłanów zakonnych, 3 kleryków, 7 braci zakonnych, 8 siostr zakonnych i 9 osób świeckich. Jubileusze ich 10. rocznicy wyniesienia na ołtarze będą obchodzić poszczególne diecezje i zgromadzenia zakonne. 11 czerwca 2009 r. przypada zaś zakończenie II Ogólnopolskiego Synodu Plenarnego. „Sobór Watykański II zostawił nam jednak o wiele szersze przesłanie. Dotyczy ono nie tylko Kościoła jako widzialnej wspólnoty wiary, nadziei i miłości, ale także jego stosunku do otaczającego nas świata. Współczesna ewangelizacja wymaga dynamizmu apostołskiego, który nie zamyka się na problemy, jakie niesie ten świat” – mówił Jan Paweł II w 1999 roku.

Warto też wspomnieć o 20. rocznicy kanonizacji św. Brata Alberta (12 listopada) i jubileuszu 25-lecia istnienia i działalności Centrum Formacji Misyjnej w Warszawie. Ten powołany do życia przez Konferencję Episkopatu Polski ośrodek przygotował dotychczas ponad 800 misjonarzy z Polski, a także kilka osób z sąsiednich krajów (Czechy, Słowacja, Ukraina, Litwa). 14 lutego, w liturgiczne wspomnienie świętych Cyryla i Metodego przypada święto patronalne CFM. 6 maja zostanie zorganizowana sesja naukowa i odprawiona uroczysta Msza św. jubileuszowa.

„Otoczmy troską życie” – to hasło trwającego roku duszpasterskiego. Towarzyszą mu liczne inicjatywy, m.in. planowane są otwarcia kolejnych „Okien Życia”, tworzenie parafialnych klubów krwiodawstwa i rozwijanie wolontariatu młodzieżowego. Jednym z przykładów jest Centrum Don Guanella – powstanie ono we wrześniu w Skawinie, znajdą się w nim rodzinny dom dziecka, dom formacyjno-powołańcowy oraz centrum wolontariatu; będzie to pierwszy w Polsce dom Zgromadzenia Sług Miłości (Guanellianie). Na ten rok planowane są też rekolekcje podejmujące szczególnie zagadnienia troski o życie, np. w Licheniu odbędą się rekolekcje o towarzyszeniu bliskim w nieuleczalnej chorobie czy przeżywaniu własnej choroby, a także rekolekcje dla małżeństw, które nie mogą mieć dzieci, oraz dla osób z doświadczeniem aborcji (rekolekcje „Aborcja - Kobieta. Mężczyzna. Dziecko”). W obchody roku duszpasterskiego w sposób szczególny wpisuje się Dzień Świętości Życia, obchodzony w uroczystość Zwiastowania Najświętszej Maryi Panny (25 marca) i planowany dzień wcześniej Narodowy Dzień Życia. Po raz trzeci II Niedziela Wielkiego Postu (8 marca) będzie przeżywana jako szczególna okazja do solidarności z polskimi misjonarzami i zaangażowania się na rzecz wsparcia ich działań edukacyjnych, medycznych i charytatywnych. W tym roku Niedziela „Ad Gentes” będzie przebiegać pod hasłem „Misjonarz sługą Życia”.

Przyczynkiem do refleksji naukowo-duszpasterskiej na temat troski o życie stanowią będą liczne konferencje. Przykładowo 6 lutego w Gdańsku-Matemblewie przy sanktuarium Matki Bożej Brzemiennej Siostry Kanoniczki Ducha Świętego de Saxia organizują sympozjum „Dorobek Kościoła w służbie życiu”. Dni samarytańskie w szpitalach, konferencje naukowe i seminaria organizuje w roku 2009 także Zakon Braci Miłosierdzia (bonifratrów), obchodzący jubileusz 400-lecia obecności w Polsce i trwającej po dziś dzień posługi na rzecz chorych i cierpiących. M.in. w Krakowie-Łagiewnikach odbędzie się 10 marca sesja „Kapelan szpitalny - partner zespołów terapeutycznych w opiece

nad chorym”, zorganizowana przez zakon przy współpracy z Papieską Radą ds. Duszpasterstwa Służby Zdrowia.

Jubileusz 400-lecia obecności bonifratrów w Polsce rozpocznie się w Warszawie 8 marca Mszą św. radiową ku czci św. Jana Bożego, założyciela zakonu. Centralne uroczystości będą miały miejsce w Krakowie, macierzystym ośrodku bonifraterskim, w dniach 27-31 maja 2009 roku. Także w Krakowie jubileusz 800-lecia reguły św. Franciszka z Asyżu będą świętować jesienią wszystkie rodziny franciszkańskie. Ogólnopolskie obchody będą trwać od 30 września do 4 października. Wśród zgromadzeń żeńskich jubileusz 125-lecia przeżywa Zgromadzenie Sióstr św. Józefa, obchody rozpoczęły się 25 października 2008 r. Na ten rok zaplanowane są uroczyste celebracje Eucharystii w katedrze lwowskiej i świętowanie jubileuszu na Ukrainie (15 lutego), w Tarnowie, Krakowie i Wrocławiu. 22 marca 2009 r. Mszy św. w bazylice Krzyża Świętego w Warszawie będzie przewodniczył i wygłosi homilię bp Stanisław Budzik, sekretarz generalny Konferencji Episkopatu Polski. Zgromadzenie Sióstr Franciszkanek Rycerstwa Niepokalanej, założone przez franciszkanina o. Mieczysława Maria Mirochnę w Konagai (woj. Nagasaki), by służyć ofiarom bomby atomowej, będzie obchodzić 8 grudnia 60. rocznicę powstania. Rok 2009 to także jubileusz 100-lecia odrodzenia Zgromadzenia Księży Marianów, co upamiętni sympozjum w Licheniu w dniach 24-28 maja.

17 stycznia zostanie zainaugurowany Rok Sługi Bożego o. Ignacego Posadzego, wówczas odbędą się obchody 25. rocznicy śmierci współzałożyciela Towarzystwa Chrystusowego. Miesiąc później przypada 111. rocznica urodzin o. Posadzego, a 6 maja w archikatedrze poznańskiej uroczyste zostanie zakończony diecezjalny etap procesu beatyfikacyjnego Sługi Bożego.

Ważnymi wydarzeniami roku 2009 będą tradycyjnie uroczystości Patronów Polski. Odpust św. Wojciecha w Gnieźnie z wręczeniem krzyży misyjnych osobom przygotowanym do posługi misyjnej (25-26 kwietnia), uroczystość św. Stanisława w Krakowie z udziałem Episkopatu (10 maja), odpust św. Andrzeja Boboli w poświęconym mu sanktuarium narodowym w Warszawie (16 maja). Z udziałem Episkopatu i pielgrzymów z całego kraju odbędą się na Jasnej Górze uroczystości maryjne: Najświętszej Maryi Panny, Królowej Polski (3 maja) i Najświętszej Maryi Panny Częstochowskiej (26 sierpnia). Warto przypomnieć, że po Polsce peregrynuje Obraz Matki Bożej Częstochowskiej. 12 września diecezja sandomierska przekaże Cudowny Obraz archidiecezji łódzkiej.

W uroczystość Apostołów Piotra i Pawła, obchodzoną 29 czerwca, w bazylice Świętego Krzyża w Warszawie będzie sprawowana Eucharystia dziękczynna za pontyfikat papieża Benedykta XVI. Dzień Papieski poświęcony osobie Jana Pawła II tradycyjnie będzie obchodzony w niedzielę poprzedzającą rocznicę wyboru kard. Karola Wojtyły na Stolicę Apostolską, w tym roku – 11 października.

Kalendarz ogólnopolskich inicjatyw duszpasterskich na 2009 r. jest bardzo bogaty. W dniach 18-25 stycznia będzie obchodzony Tydzień Modlitw o Jedność Chrześcijan. Poprzedzi go 12. Dzień Judaizmu, a 26 stycznia przypada 9. Dzień Islamu. Święto Ofiarowania Pańskiego (2 lutego) to – jak co roku – Światowy Dzień Życia Konsekwentnego; w tym dniu do puszek przed kościołami odbywa się zbiórka pieniężna na potrzeby zakonów klauzurowych. Wspomnienie Najświętszej Maryi Panny z Lourdes (11 lutego) to Światowy Dzień Chorego, a uroczystość Najświętszego Serca Pana Jezusa (19 czerwca) – Światowy Dzień Modlitw o Uświęcenie Kapłanów. Po raz dziesiąty będzie obchodzony też Ogólnopolski Tydzień św. Krzysztofa (19-26 lipca), a już 65. raz Caritas przygotowuje obchody Tygodnia Miłosierdzia (4-10 października).

Decyzją Konferencji Episkopatu Polski od tego roku druga niedziela listopada będzie Dniem Solidarności z Kościołem Prześladowanym. Kościół w Polsce, przez modlitwę i czyny pokutne, będzie w sposób szczególny wyrażał w tym dniu solidarność i duchową bliskość z chrześcijanami prześladowanymi w świecie. W tym roku Dzień Solidarności przypada 8 listopada. Zgodnie z zachętą Benedykta XVI po raz kolejny będzie obchodzony 24 maja Dzień Modlitw za Kościół w Chinach, z kolei Dzień Modlitwy i Pomocy Materialnej dla Kościoła na Wschodzie już po raz 10. będzie realizowany w II Niedzielę Adwentu (6 grudnia).

Na uwagę zasługują także inicjatywy misyjne. 6 stycznia, w uroczystość Objawienia Pańskiego, odbędzie się zbiórka na cele misyjne pod hasłem „Oni czekają na nadzieję”. Nową inicjatywą Komisji Episkopatu Polski ds. Misji jest akcja „Misyjny SMS”. Od stycznia do końca października można wspomóc polskich misjonarzy, wysyłając SMS o treści „Misje” na numer 72032. W trzecią niedzielę października będzie z kolei obchodzony Światowy Dzień Misyjny, który zainauguruje Tydzień Misyjny w Polsce. Organizują go Papieskie Dzieła Misyjne w Polsce.

Pośród szeregu licznych pielgrzymek i rekolekcji różnych środowisk, grup zawodowych i wspólnot kościelnych wymienić należy jubileuszowe 25. ogólnopolskie rekolekcje dla przewodników turystycznych na Jasnej Górze (6-8 marca).

W ciągu roku zorganizowane są różne spotkania dla młodzieży i festiwale, m.in. 6 czerwca dominikanin o. Jan Góra zaprasza na Ogólnopolskie Spotkanie Młodych nad Lednicą, w lipcu odbędą się 10. Jezuickie Dni Młodzieży w Świętej Lipce na Mazurach i VI Ignacjańskie Dni Młodzieży w Starej Wsi, a także Misyjne Spotkanie Młodych zorganizowane przez werbistów w Pieniężnie czy ewangelizacyjne spotkanie młodzieży „Campo Bosco” w sierpniu w Czerwińsku. Polska będzie też gospodarzem 32. Europejskiego Spotkania Młodych, które odbędzie się na przełomie roku 2009/2010. Bracia z Taizé przez cały rok gościć będą w archidiecezji poznańskiej i modlić w parafiach. Kolejny etap „Pielgrzymki zaufania przez ziemię” odbędzie się w Poznaniu w dniach 28 grudnia-1 stycznia.

Biuro Prasowe KEP

BISKUP SIEDLECKI

ZAPROSZENIE NA SPOTKANIE Z OKAZJI DNIA ŻYCIA KONSEKROWANEGO

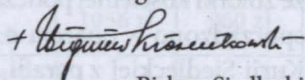
Serdecznie zapraszam wszystkie osoby konsekrowane na świętowanie Dnia Życia Konsekrowanego, które odbędzie się 2 lutego br. w katedrze siedleckiej.

Program spotkania będzie następujący:

- po zawiązaniu wspólnoty, o godz. 9.30 wygłoszę katechezę;
- potem nastąpi bezpośrednie przygotowanie do liturgii;
- celebrację Eucharystii, połączoną z liturgią światła i dziękczynieniem za dar życia konsekrowanego rozpoczniemy o godz. 10.15;
- po zakończonej liturgii tradycyjnie już spotkamy się na agapie w stołówce Bursy św. Stanisława Kostki.

Zachęcam do udziału w tym szczególnym zgromadzeniu, które – jak jestem przekonany – pozwoli nam na pełniejsze doświadczenie wspólnoty osób żyjących tym samym powołaniem w tym samym Kościele lokalnym, jakim jest nasza diecezja.

Z błogosławieństwem

Biskup Siedlecki

L. dz. 30/09

Siedlce, dn. 14 stycznia 2009 r.

KOMUNIKATY KURII

ZBIÓRKA KOŚCIELNA I PUBLICZNA PIENIĘDZY NA FUNDUSZ STYPENDIALNY FUNDACJI „DZIEŁO NOWEGO TYSIĄCLECIA” W DNIU PAPIESKIM 2007 I DNIU PAPIESKIM 2008 W DIECEZJI SIEDLECKIEJ

- Fundacja *Dzieło Nowego Tysiąclecia* istniejąca od 9 lat zajmuje się przygotowaniem i organizacją Dni Papieskich, obchodzonych co roku w niedzielę poprzedzającą datę wyboru kard. Karola Wojtyły na papieża.
- Jednym z celów działalności Fundacji jest także udzielanie pomocy młodzieży zdolnej mającej trudności materialne. Dlatego przy okazji obchodów Dnia Papieskiego prowadzona jest zbiórka pieniędzy na fundusz stypendialny.
- Tradycyjną formą zbierania funduszy na stypendia jest zbiórka prowadzona przez parafie, organizowana w Dniu Papieskim.
- Od 2 lat na terenie naszej diecezji prowadzona jest zbiórka publiczna na fundusz stypendialny w następujących miastach: Siedlce, Biała Podlaska, Garwolin, Łuków, Międzyrzec Podlaski, Parczew, Radzyń Podlaski, Ryki, Terespol i Włodawa.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie kwot pieniężnych uzyskanych ze zbiórki kościelnej podczas Dni Papieskich w roku 2007 i 2008. Zestawienie sporządzono w oparciu o informacje uzyskane przez Wydział Nauczania Kurii Siedleckiej z parafii naszej diecezji oraz od Fundacji *Dzieło Nowego Tysiąclecia*.

Lp.	Dekanat	Parafia	Kwota w 2007r.	Kwota w 2008r.
1.	adamowski	Podwyższenia Krzyża Św. w Adamowie	840 zł	844 zł
2.	adamowski	Trójcy Świętej w Jeziorzanach	836 zł	434 zł

3.	adamowski	Narodzenia Św. Jana Chrzciciela w Poizdowie	400 zł	550 zł
4.	adamowski	Matki Boskiej Częstochowskiej w Radoryżu Kościelnym	833 zł	1035 zł
5.	adamowski	Św. Stanisława w Serokomli	502 zł	542 zł
6.	adamowski	Jezusa Chrystusa Ukrzyżowanego w Szczałbie	280 zł	480 zł
7.	adamowski	Najświętszego Serca pana Jezusa w Wojcieszkwie	860 zł	840 zł
8.	adamowski	Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Woli Gułowskiej	701 zł	520 zł
9.	bialski południowy	Chrystusa Miłosiernego w Białej Podlaskiej	2370 zł	3496 zł
10.	bialski południowy	Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Białej Podlaskiej	1612 zł	2180 zł
11.	bialski południowy	Świętej Praksedy w Dokudowie	250 zł	200 zł
12.	bialski południowy	Trójcy Świętej w Huszczy	275 zł	300 zł
13.	bialski południowy	Świętego Jozafata w Korczówce	325 zł	278 zł
14.	bialski południowy	Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski w Kościeniewiczach	232 zł	210 zł
15.	bialski południowy	Św. Apostołów Piotra i Pawła w Łomazach	1056 zł	960 zł
16.	bialski południowy	Matki Bożej Różańcowej w Ortelu Królewskim	145 zł	160 zł
17.	bialski południowy	Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Ortelu Książęcym	350 zł	360 zł
18.	bialski północny	Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Białej Podlaskiej	1400 zł	1669 zł
19.	bialski północny	Świętej Anny w Białej Podlaskiej	3120 zł	2485 zł
20.	bialski północny	Św. Michała Archanioła w Białej Podlaskiej	825 zł	1800 zł

21.	bialski północny	Bł Honorata Koźmińskiego w Białej Podlaskiej	3800 zł	3000 zł
22.	bialski północny	Przemienienia Pańskiego w Horbowie	565 zł	452 zł
23.	bialski północny	Zwiastowania Najświętszej Maryi Panny w Hrudzie	230 zł	135 zł
24.	bialski północny	Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Leśnej Podlaskiej	678 zł	806 zł
25.	bialski północny	Podwyższenia Krzyża Świętego w Łukowcach		200 zł
26.	bialski północny	Najświętszego Serca Pana Jezusa w Sworach	742 zł	1011 zł
27.	bialski północny	Św. Michała Archanioła w Witulinie	150 zł	150 zł
28.	bialski północny	Św. Michała Archanioła w Woskrzenicach	125 zł	263 zł
29.	domanicki	Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Domanicach	876 zł	1100 zł
30.	domanicki	Świętej Rodziny w Jastrzębiach Śmiarach	301 zł	205 zł
31.	domanicki	Św. Andrzeja Boboli w Rudzie Wolińskiej	191 zł	222 zł
32.	domanicki	Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Seroczynie	295 zł	320 zł
33.	domanicki	Nawrócenia Św. Pawła Ap. w Skórcu	900 zł	511 zł
34.	domanicki	Św. Apostołów Piotra i Pawła w Wodyniach	640 zł	830 zł
35.	domanicki	Św. Józefa Robotnika w Wołyńcach	300 zł	500 zł
36.	domanicki	Świętej Trójcy w Żeliszewie	343 zł	350 zł
37.	garwoliński	Trójcy Świętej w Borowiu	492 zł	380 zł
38.	garwoliński	Matki Boskiej Częstochowskiej w Garwolinie	2353 zł	2533 zł

39.	garwoliński	Przemienienia Pańskiego w Garwolinie	4618 zł	5980 zł
40.	garwoliński	Matki Boskiej Szkaplerznej w Górkach k/ Garwolina	314 zł	550 zł
41.	garwoliński	Św. Jana Chrzciciela w Górznie	850 zł	560 zł
42.	garwoliński	Św. Izydora w Marianowie	301 zł	257 zł
43.	garwoliński	Podwyższenia Świętego Krzyża w Miętne	751 zł	905 zł
44.	garwoliński	Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Parysowie	1261 zł	1432 zł
45.	garwoliński	Św. Józefa w Trąbkach	1204 zł	1000 zł
46.	garwoliński	Świętej Rodziny w Uninie	1050 zł	1070 zł
47.	grębkowski	Św. Stanisława w Czerwonce Liwskiej	342 zł	272 zł
48.	grębkowski	Św. Bartłomieja Apostoła w Grębkowie	674 zł	655 zł
49.	grębkowski	Matki Boskiej Królowej Korony Polskiej w Kopciach	548 zł	610 zł
50.	grębkowski	Św. Aleksego w Oleksinie	500 zł	400 zł
51.	grębkowski	Św. Apostołów Piotra i Pawła w Wierzbnie	536 zł	679 zł
52.	grębkowski	Trójcy Świętej w Wiśniewie k/Mińska	300 zł	350 zł
53.	grębkowski	Podwyższenia Krzyża Świętego w Wyszku	400 zł	300 zł
54.	hański	Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski w Dubecznie	200 zł	120 zł
55.	hański	Św. Rajmunda w Hańsku	302 zł	382 zł
56.	hański	Św. Stanisława Kostki w Kosyniu	71 zł	64 zł
57.	hański	Matki Boskiej Częstochowskiej w Starym Brusie	420 zł	259 zł
58.	hański	Św. Jana Chrzciciela w Uhrusku	100 zł	60 zł

59.	hański	Chrystusa Miłosiernego w Urszulinie	670 zł	458 zł
60.	hański	Św. Stanisława w Wereszczynie	480 zł	544 zł
61.	hański	Ducha Świętego w Woli Uhruskiej	1456 zł	1000 zł
62.	hański	Św. Izydora w Woli Wereszczyńskiej	400 zł	400 zł
63.	hański	Św. Andrzeja Boboli w Wytycznie	168 zł	150 zł
64.	janowski	Trójcy Świętej w Janowie Podlaskim	1179 zł	1254 zł
65.	janowski	Św. Jana Apostoła i Ewangelisty w Klonownicy Dużej	130 zł	115 zł
66.	janowski	Św. Stanisława w Komarnie	178 zł	340 zł
67.	janowski	Św. Elżbiety Węgierskiej w Konstancynie	800 zł	600 zł
68.	janowski	Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Kornicy	850 zł	858 zł
69.	janowski	Św. Apostołów Piotra i Pawła w Pratulnie	565 zł	421 zł
70.	janowski	Trójcy Świętej w Rokitnie	550 zł	500 zł
71.	janowski	Matki Boskiej Częstochowskiej w Szpakach	310 zł	221 zł
72.	komarowski	Niepokalanego Poczęcia NMP w Drelowie	460 zł	520 zł
73.	komarowski	Św. Jozafata w Gęsi	891 zł	720 zł
74.	komarowski	Najświętszego Serca Pana Jezusa w Komarówce Podlaskiej	1850 zł	1865 zł
75.	komarowski	Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Kolembrodach	145 zł	172 zł

76.	komarowski	Św. Stanisława w Ostrówkach	155 zł	325 zł
77.	komarowski	Opieki Najświętszej Maryi Panny w Przegalinach	354 zł	311 zł
78.	komarowski	Św. Mikołaja w Radczu	160 zł	306 zł
79.	komarowski	Przemienienia Pańskiego w Rudnie	75 zł	412 zł
80.	komarowski	Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Szóstce	331 zł	230 zł
81.	komarowski	Św. Michała Archanioła w Witorożu	300 zł	445 zł
82.	łaskarzewski	Trójcy Świętej w Gończycach	845 zł	770 zł
83.	łaskarzewski	Św. Bartłomieja Apostoła w Korytnicy Łaskarzew.	1100 zł	1231 zł
84.	łaskarzewski	Podwyższenia Krzyża Świętego w Łaskarzewie	2870 zł	2653 zł
85.	łaskarzewski	Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Maciejowicach	900 zł	770 zł
86.	łaskarzewski	Św. Jadwigi Śląskiej w Samogoszczy	410 zł	540 zł
87.	łaskarzewski	Świętej Rodziny w Sobolewie	1050 zł	700 zł
88.	łaskarzewski	Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Wargocinie	157 zł	230 zł
89.	łaskarzewski	Św. Antoniego w Życzynie	300 zł	259 zł
90.	łosicki	Św. Wojciecha w Górkach	725 zł	775 zł
91.	łosicki	Św. Jana Chrzciciela w Hadynowie	500 zł	537 zł
92.	łosicki	Św. Antoniego Padewskiego w Huszlewie	640 zł	911 zł
93.	łosicki	Trójcy Świętej w Łosicach	837 zł	1730 zł
94.	łosicki	Św. Zygmunta Króla w Łosicach	1584 zł	2588 zł

95.	łosicki	Macierzyństwa Najświętszej Maryi Panny w Łuzkach	214 zł	178 zł
96.	łosicki	Zwiastowania Najświętszej Maryi Panny w Makarówce	200 zł	150 zł
97.	łosicki	Św. Michała Archanioła w Mordach	940 zł	1075 zł
98.	łosicki	Matki Boskiej Anielskiej w Mostowie	263 zł	102 zł
99.	łosicki	Ścięcia św. Jana Chrzciciela w Mszannie	100 zł	92 zł
100.	łosicki	Św. Apostołów Piotra i Pawła w Niemojkach	250 zł	470 zł
101.	łosicki	Najświętszego Serca Pana Jezusa w Próchenkach	320 zł	230 zł
102.	łosicki	Św. Jakuba Apostoła w Przesmykach	1200 zł	627 zł
103.	łukowski I	Św. Józefa w Celinach	100 zł	150 zł
104.	łukowski I	Matki Boskiej Częstochowskiej w Gręzówce	425 zł	415 zł
105.	łukowski I	Św. Jana Chrzciciela w Krynce	470 zł	540 zł
106.	łukowski I	Najświętszej Maryi Panny Matki Kościoła w Łukowie	1600 zł	1620 zł
107.	łukowski I	Przemienienia Pańskiego w Łukowie	4110 zł	3530 zł
108.	łukowski I	Matki Boskiej Nieustającej Pomocy w Szaniawach	540 zł	720 zł
109.	łukowski I	Dziesięciu Tysięcy Rycerzy Męczenników w Trzebieszowie	1835 zł	2075 zł
110.	łukowski I	Najświętszego Serca Pana Jezusa w Zarzeczcu	591 zł	575 zł
111.	łukowski II	Matki Boskiej Królowej Polski w Dąbiu	500 zł	315 zł

112.	łukowski II	Chrystusa Króla w Jedlance	455 zł	630 zł
113.	łukowski II	Św. Anny w Jeleńcu	486 zł	310 zł
114.	łukowski II	Podwyższenia Krzyża Świętego w Łukowie	3102 zł	3820 zł
115.	łukowski II	Św. Brata Alberta w Łukowie	1915 zł	1835 zł
116.	łukowski II	Trójcy Świętej w Staninie	320 zł	460 zł
117.	łukowski II	Św. Marii Magdaleny w Tuchowiczu	220 zł	250 zł
118.	łukowski II	Św. Zofii w Zofiborze	435 zł	430 zł
119.	międzyrzecki	Św. Maksymiliana Kolbego w Brzozowicy Dużej	185 zł	80 zł
120.	międzyrzecki	Św. Barbary w Doldze	386 zł	520 zł
121.	międzyrzecki	Św. Filipa Neri w Kąkolewnicy	888 zł	977 zł
122.	międzyrzecki	Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Kozuszkach	291 zł	230 zł
123.	międzyrzecki	Matki Boskiej Szkaplerznej w Krzewicy	457 zł	543 zł
124.	międzyrzecki	Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Maniach	340 zł	350 zł
125.	międzyrzecki	Św. Józefa Oblubieńca Najświętszej Maryi Panny w Międzyrzeczu Podlaskim	1486 zł	2302 zł
126.	międzyrzecki	Św. Mikołaja w Międzyrzeczu Podlaskim	2500 zł	3500 zł
127.	międzyrzecki	Św. Apostołów Piotra i Pawła w Międzyrzeczu Podlaskim	907 zł	720 zł
128.	międzyrzecki	Chrystusa Króla w Międzyrzeczu Podlaskim	2300 zł	2430 zł

129.	międzyrzeczki	Św. Jana Apostoła i Ewangelisty w Polskowoli	360 zł	372 zł
130.	osiecki	Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski w Goławiu	370 zł	314 zł
131.	osiecki	Matki Boskiej Bolesnej w Goźlinie	810 zł	900 zł
132.	osiecki	Św. Bartłomieja Apostoła w Osiecku	2132 zł	872 zł
133.	osiecki	Św. Izydora w Ostrówku	675 zł	510 zł
134.	osiecki	Matki Boskiej Kodeńskiej w Pilawie	1864 zł	1725 zł
135.	osiecki	Wszystkich Świętych w Sobieniach Jeziorach	870 zł	712 zł
136.	osiecki	Św. Jana Chrzciciela w Warszawicach	1170 zł	1090 zł
137.	osiecki	Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Wildze	1000 zł	850 zł
138.	osiecki	Matki Boskiej Częstochowskiej w Zabieżkach	340 zł	460 zł
139.	parczewski	Św. Apostołów Szymona i Tadeusza w Brzostówce	211 zł	226 zł
140.	parczewski	Najświętszego Serca Jezusowego w Dębowej Kłodzie	300 zł	300 zł
141.	parczewski	Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Kodeńcu	713 zł	500 zł
142.	parczewski	Imienia Najświętszej Maryi Panny w Kolanie	200 zł	250 zł
143.	parczewski	Niepokalanego Poczęcia NMP w Milanowie	535 zł	477 zł
144.	parczewski	Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Ostrowie Lubelskim	780 zł	750 zł

145.	parczewski	Św. Jana Chrzciciela w Parczewie	2220 zł	3020 zł
146.	parczewski	Opatrzności Bożej w Parczewie	650 zł	942 zł
147.	parczewski	Św. Teresy od Dzieciątka Jezus w Rozkopaczewie	235 zł	250 zł
148.	parczewski	Przemienienia Pańskiego w Siemieniu	416 zł	374 zł
149.	parczewski	Trójcy Świętej w Sosnowicy	700 zł	530 zł
150.	parczewski	Św. Wojciecha w Tyśmienicy	250 zł	160 zł
151.	parczewski	Św. Apostołów Piotra i Pawła w Uścimowie	770 zł	845 zł
152.	radzyński	Najświętszej Maryi Panny Wspomożycielki Wiernych w Borkach	375 zł	488 zł
153.	radzyński	Św. Andrzeja Boboli w Gąsiorach	650 zł	400 zł
154.	radzyński	Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Kocku	1260 zł	1331 zł
155.	radzyński	Matki Boskiej Nieustającej Pomocy w Radzynie Podlaskim	4070 zł	4060 zł
156.	radzyński	Św. Anny w Radzynie Podlaskim	700 zł	650 zł
157.	radzyński	Trójcy Świętej w Radzynie Podlaskim	2020 zł	2831 zł
158.	radzyński	Św. Antoniego Padewskiego w Turowie	600 zł	400 zł
159.	radzyński	Św. Małgorzaty w Ulanie	2098 zł	1822 zł
160.	radzyński	Św. Anny w Wohyniu	1065 zł	1100 zł
161.	radzyński	Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Woli Osowińskiej	600 zł	600 zł
162.	rycki	Św. Maksymiliana Kolbe w Bazanowie	170 zł	497 zł

163.	rycki	Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Bobrownikach	476 zł	453 zł
164.	rycki	Św. Sebastiana w Brzezinach	211 zł	220 zł
165.	rycki	Chrystusa Miłosiernego w Dęblinie	1186 zł	1242 zł
166.	rycki	Św. Piusa V w Dęblinie	1400 zł	1800 zł
167.	rycki	Św. Jana Chrzciciela w Kłoczewie	610 zł	755 zł
168.	rycki	Wniebowzięcia Matki Bożej w Leopoldowie	498 zł	449 zł
169.	rycki	Św. Wojciecha w Nowodworze	410 zł	490 zł
170.	rycki	Św. Jakuba Apostoła w Pawłowicach	301 zł	226 zł
171.	rycki	Najświętszego Zbawiciela w Rykach	2643 zł	2965 zł
172.	rycki	Podwyższenia Krzyża Św. w Sobieszynie	266 zł	343 zł
173.	rycki	Św. Marcina Biskupa w Stężycy	400 zł	900 zł
174.	rycki	Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Żabiance	200 zł	350 zł
175.	siedlecki	Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Siedlcach - Katedralna	3400 zł	2470 zł
176.	siedlecki	Bożego Ciała w Siedlcach	3100 zł	4620 zł
177.	siedlecki	Ducha Świętego w Siedlcach	3050 zł	2321 zł
178.	siedlecki	Miłosierdzia Bożego w Siedlcach	1652 zł	1067 zł
179.	siedlecki	Św. Józefa w Siedlcach	3136 zł	4278 zł
180.	siedlecki	Św. Maksymiliana Kolbe w Siedlcach	1156 zł	1010 zł
181.	siedlecki	Św. Stanisława w Siedlcach	1430 zł	1410 zł

182.	siedlecki	Św. Teresy od Dzieciątka Jezus w Siedlcach	3930 zł	3269 zł
183.	suchożebrski	Św. Szymona i Tadeusza Apostołów w Czołomyjach	340 zł	310 zł
184.	suchożebrski	Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Hołubli	271 zł	172 zł
185.	suchożebrski	Św. Antoniego w Kotuniu	580 zł	900 zł
186.	suchożebrski	Św. Mikołaja Biskupa w Krześlinie	465 zł	440 zł
187.	suchożebrski	Najświętszej Maryi Panny Częstochowskiej w Krynicy	170 zł	140 zł
188.	suchożebrski	Św. Jadwigi w Mokobodach	705 zł	623 zł
189.	suchożebrski	Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Niwiskach	619 zł	427 zł
190.	suchożebrski	Św. Bartłomieja Apostoła w Paprotni	410 zł	150 zł
191.	suchożebrski	Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Starym Opolu	720 zł	920 zł
192.	suchożebrski	Św. Marii Magdaleny w Suchożebrach	1120 zł	1250 zł
193.	terespolski	Męczeństwa św. Jana Chrzciciela w Choroszczyńce	226 zł	302 zł
194.	terespolski	Św. Anny w Kodniu	1130 zł	820 zł
195.	terespolski	Zmartwychwstania Pańskiego w Kopytowie	178 zł	183 zł
196.	terespolski	Św. Nikity w Kostomłotach		
197.	terespolski	Przemienienia Pańskiego w Malowej Górze	661 zł	671 zł
198.	terespolski	Św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Małaszewiczach	219 zł	145 zł

199.	terespolski	Podwyższenia Krzyża Świętego w Neplach	680 zł	543 zł
200.	terespolski	Podwyższenia Krzyża Świętego w Piszczacu	1020 zł	1265 zł
201.	terespolski	Trójcy Świętej w Połoskach	84 zł	72 zł
202.	terespolski	Trójcy Świętej w Terespolu	1744 zł	1600 zł
203.	terespolski	Św. Anny w Tuczej	420 zł	517 zł
204.	terespolski	Św. Stanisława Kostki w Wólce Dobryńskiej	620 zł	380 zł
205.	wisznicki	Najśc. Serca Jezusowego w Horodyszczu	170 zł	115 zł
206.	wisznicki	Św. Tomasza Biskupa z Willanowy w Jabłoni	513 zł	296 zł
207.	wisznicki	Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Motwicy	561 zł	445 zł
208.	wisznicki	Podwyższenia Krzyża Świętego w Opolu Podedwórz	552 zł	685 zł
209.	wisznicki	Trójcy Świętej w Paszenkach	206 zł	285 zł
210.	wisznicki	Św. Jana Ewangelisty w Polubiczach	356 zł	344 zł
211.	wisznicki	Św. Stanisława w Rossoszy	510 zł	480 zł
212.	wisznicki	Św. Mikołaja w Rozwadówce	255 zł	305 zł
213.	wisznicki	Przemienienia Pańskiego w Wisznicach	1247 zł	1063 zł
214.	wisznicki	Podwyższenia Krzyża Świętego w Żeszczynce	280 zł	236 zł
215.	włodawski	Podwyższenia Krzyża Świętego w Dołhobrodach	221 zł	446 zł
216.	włodawski	Św. Apostołów Piotra i Pawła w Hannie	700 zł	700 zł
217.	włodawski	Przemienienia Pańskiego w Jabłecznej	232 zł	40 zł
218.	włodawski	Matki Bożej Bolesnej w Lacku	217 zł	217 zł
219.	włodawski	Św. Mikołaja w Lubieniu	305 zł	390 zł

220.	włodawski	Św. Augustyna w Różance	280 zł	170 zł
221.	włodawski	Matki Bożej Różańcowej w Sławatyczach	558 zł	333 zł
222.	włodawski	Św. Jana Jałmużnika we Włodawie Orchó wku	500 zł	500 zł
223.	włodawski	Św. Ludwika we Włodawie	1050 zł	1704 zł
224.	włodawski	Najświętszego Serca Jezusowego we Włodawie	1800 zł	1450 zł
225.	włodawski	Nawiedzenia Matki Bożej Kodeńskiej w Żukowie	145 zł	195 zł
226.	zbuczynski	Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Bejdach	173 zł	194 zł
227.	zbuczynski	Matki Boskiej Anielskiej w Dziewulach	315 zł	350 zł
228.	zbuczynski	Matki Boskiej Częstochowskiej w Krzesku	434 z ł	377 zł
229.	zbuczynski	Najświętszego Serca Jezusowego w Krzymoszach	630 zł	250 zł
230.	zbuczynski	Św. Mikołaja Biskupa w Pruszyńie	200 zł	400 zł
231.	zbuczynski	Św. Andrzeja z Awelinu w Radomyśli	800 zł	1140 zł
232.	zbuczynski	Św. Jana Chrzciciela w Radzikowie Wielkim	370 zł	420 zł
233.	zbuczynski	Najświętszego Serca Jezusowego w Wiśniewie k /Siedlec	605 zł	1052 zł
234.	zbuczynski	Św. Stanisława w Zbuczynie	1010 zł	1500 zł
235.	zbuczynski	Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski w Zembrach	720 zł	550 zł
236.	zelechowski	Podwyższenia Krzyża Świętego w Hucie Dąbrowie	360 zł	280 zł
237.	zelechowski	Nawiedzenia NMP w Miastkowie	850 zł	1210 zł

238.	żelechowski	Św. Apostołów Piotra i Pawła w Okrzei	647 zł	950 zł
239.	żelechowski	Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Stoczku Łukowskim	2447 zł	2888 zł
240.	żelechowski	Św. Antoniego Padewskiego w Wandowie	540 zł	525 zł
241.	żelechowski	Niepokalanego Serca Najświętszej Maryi Panny w Wilczyskach	475 zł	564 zł
242.	żelechowski	Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Woli Zadybskiej	57 zł	70 zł
243.	żelechowski	Św. Anny w Zwoli	543 zł	625 zł
244.	żelechowski	Zwiastowania Najświętszej Maryi Panny w Żelechowie	1940 zł	2630 zł
RAZEM			196 431 zł	205 778 zł

- **Kwota uzyskana ze zbiórki kościelnej w roku 2007 – 196 431 zł,**
w roku 2008 – 205 778 zł.
- **Kwota uzyskana ze zbiórki publicznej w roku 2007 – 14 356 zł,**
w roku 2008 – 13 536 zł.
- **Razem (zbiórka kościelna i publiczna) w roku 2007: 210 787 zł,**
w roku 2008: 219 314 zł.

Serdecznie dziękuję wszystkim osobom zaangażowanym w zbiórkę funduszy na cele stypendialne Fundacji *Dzieło Nowego Tysiąclecia* w roku 2007 oraz 2008.

Ks. dr Marek Skwierczyński
Koordynator Diecezjalny Fundacji DNT

KALENDARZ DIECEZJALNY

STYCZEŃ 2009

- 03 - Garwolin: Diecezjalny opłatek Domowego Kościoła
- 03 - Siedlce, CChD: Spotkanie opłatkowe Akcji Katolickiej Diecezji Siedleckiej
- 05 - WSD Opole Nowe: Spotkanie opłatkowe Przedsiębiorców i Samorządowców diecezji siedleckiej organizowane przez KRP
- 08 - Etap szkolny XIX edycji Olimpiady Teologii Katolickiej
- 10 - Biała Podlaska, Parafia Wniebowzięcia NMP: IV Sesja Diecezjalnej Szkoły Liturgicznej i Kursu Nadzwyczajnych Szafarzy Komunii Świętej
- 11 - Siedlce, Kaplica Matki Bożej Kodeńskiej przy par. św. Stanisława BM: Spotkanie opłatkowe osób niewidomych
- 17 - Biała Podlaska Parafia Wniebowzięcia NMP: V Sesja Diecezjalnej Szkoły Liturgicznej i Kursu Nadzwyczajnych Szafarzy Komunii Świętej
- 17 - 18 - Łuków KLO: Diecezjalna Szkoła Animatora – Sesja „Duch Święty”
- 18 - Kodeń, Sanktuarium Matki Bożej: dzień skupienia dla rodzin oczekujących narodzenia dziecka i kandydatów dla chrzestnych
- 18 - Siedlce, Katedra, godz. 18.00: Msza św. z racji imienin Księdza Biskupa Henryka Tomasika
- 19 - Dzień Imienin J.E. Ks. Biskupa Henryka Tomasika
- 23 - Pratulín, Sanktuarium Błogosławionych Męczenników Podlaskich: Wspomnienie Błogosławionych Męczenników Podlaskich
- 23 - Siedlce, Katedra, godz.17.00: Eucharystia w obrządku bizantyjsko-słowiańskim we wspomnienie bł. Wincentego Lewoniuka i 12 Towarzyszy - Męczenników z Pratulina
- 24 - Pratulín, Sanktuarium Błogosławionych Męczenników Podlaskich: XII Diecezjalna Pielgrzymka Akcji Katolickiej
- 25 - Możliwość uzyskania odpustu zupełnego w kościołach stacyjnych z racji Roku św. Pawła Apostoła
- 25 - Kodeń, Sanktuarium Matki Bożej: dzień skupienia dla narzeczonych
- 29 - Łuków, KLO: Diecezjalna Szkoła Animatora – Sesja „Duch Święty”

LUTY 2009

- 02 - Siedlce, Katedra siedlecka: Diecezjalny Dzień Życia Konsekwentnego
- 06 - 08 - Kodeń: Diecezjalne Rekolekcje Domowego Kościoła – Oblicze ojcostwa
- 07 - Opole Nowe, WSD godz. 10.00: Spotkanie IV zespołów rejonowych przed II katechezą programu „Chrzest w życiu i misji Kościoła”
- 07 - Biała Podlaska, Parafia Wniebowzięcia NMP: VI Sesja Diecezjalnej Szkoły Liturgicznej i Kursu Nadzwyczajnych Szafarzy Komunii Świętej
- 14 - Spotkanie w IV rejonach: II katecheza programu „Chrzest w życiu i misji Kościoła”
- 14 - Gręzówka: Spotkanie Diecezjalnej Diakonii KWC
- 14 - 17 - Kodeń, Sanktuarium Matki Bożej: spotkanie formacyjne przyjaciół misji
- 15 - Siedlce, Dom Księży Emerytów, ul. Kościuszki 10, godz.16.00: spotkanie formacyjne Duszpasterstwa Prawników
- 15 - Kodeń, Sanktuarium Matki Bożej: dzień skupienia dla rodzin oczekujących narodzenia dziecka i kandydatów dla chrzestnych
- 15 - Kodeń, Sanktuarium Matki Bożej: błogosławieństwo narzeczonych, zakochanych, młodzieży i rodzin
- 17 - Siedlce, Katedra, CChD, godz. 18.00: Msza św. z racji imienin J.E. Ks. Biskupa Zbigniewa Kiernikowskiego oraz spotkanie w CChD
- 20 - Etap szkolny diecezjalnego konkursu wiedzy o św. Pawle Apostole
- 20 - 21 - Opole Nowe, WSD godz. 16.00: spotkanie dekanalnych duszpasterzy młodzieży
- 20 - 22 - Górki: Diecezjalne Rekolekcje Domowego Kościoła – 40 lat minęło
- 21 - Biała Podlaska Parafia Wniebowzięcia NMP: VII Sesja Diecezjalnej Szkoły Liturgicznej i Kursu Nadzwyczajnych Szafarzy Komunii Świętej
- 21 - Siedlce, CChD, godz. 10.00: Spotkanie w ramach „Formatio permanens”
- 21 - Etap dekanalny diecezjalnego konkursu wiedzy o św. Pawle Apostole
- 22 - Kodeń, Sanktuarium Matki Bożej: dzień skupienia dla narzeczonych
- 27 - 28 - Opole Nowe, WSD: Diecezjalne rekolekcje wielkopostne Akcji Katolickiej
- 28 - Opole Nowe, WSD godz. 10.00: spotkanie IV zespołów rejonowych przed III katechezą programu „Chrzest w życiu i misji Kościoła”

28 - Możliwość uzyskania odpustu zupełnego w kościołach stacyjnych z racji Roku św. Pawła Apostoła

MARZEC 2009

- 01 - Opole Nowe, WSD: Posiedzenie Rady Diecezjalnego Instytutu Akcji Katolickiej
- 04 - Siedlce, Sala wielofunkcyjna przy parafii św. Józefa, godz. 9.30: Diecezjalny finał XIX edycji Olimpiady Teologii Katolickiej
- 07 - Spotkanie w IV rejonach: III katecheza programu „Chrzest w życiu i misji Kościoła”
- 07 - Biała Podlaska Parafia Wniebowzięcia NMP: VII Sesja Diecezjalnej Szkoły Liturgicznej i Kursu Nadzwyczajnych Szafarzy Komunii Świętej
- 07 - Siedlce, CChD, godz. 10.00: Spotkanie w ramach „Formatio permanens”
- 07 - 08 - Łuków, KLO: Diecezjalna Szkoła Animatora - Sesja „Kościoł”
- 09 - Łuków, KLO: Diecezjalny Dzień Wspólnoty Moderatorów, Moderatorok i Par Rejonowych
- 15 - Kodeń, Sanktuarium Matki Bożej: dzień skupienia dla rodzin oczekujących narodzenia dziecka i kandydatów dla chrzestnych
- 20 - 22 - Kodeń: Diecezjalne Rekolekcje Domowego Kościoła
- 21 - Siedlce, Katedra oraz CChD: Msza św. z obrzędem upoważnienia Nadzwyczajnych Szafarzy Komunii Świętej oraz zakończenie Diecezjalnej Szkoły Liturgicznej
- 21 - Siedlce, Katolickie Liceum Ogólnokształcące, godz. 10.00: Diecezjalne spotkanie stypendystów Fundacji „Dzieło Nowego Tysiąclecia”
- 22 - Kodeń, Sanktuarium Matki Bożej: dzień skupienia dla narzeczonych
- 28 - Siedlce par. św. Józefa: Spotkanie Diecezjalnej Diakonii Życia
- 29 - Możliwość uzyskania odpustu zupełnego w kościołach stacyjnych z racji Roku św. Pawła Apostoła

**KOMUNIKAT
WYDZIAŁU DUSZPASTERSKIEGO**

/28.01.2009 r./

Czcigodni Księża!

1. Decyzją Księdza Biskupa Siedleckiego Zbigniewa Kiernikowskiego najbliższe spotkanie w ramach diecezjalnego programu „Chrzest w życiu i misji Kościoła” odbędzie się we wszystkich rejonach w dniu 14 lutego.

Rejon siedlecki (dekanaty: siedlecki, suchożebrski, zbuczyński, grębkowski, domanicki, łukowski I, łukowski II i adamowski) – spotkanie w gmachu WSD w Opolu Nowym, godz. 9:00.

Rejon bialski (dekanaty: bialski południe i północ, łosicki, janowski, międzyrzecki i terespolski) – spotkanie w budynku Publicznego Gimnazjum nr 6 im. Jana Pawła II w Białej Podl., ul. Zygmunta Augusta 2 (ZMIANA MIEJSCA), godz. 10:00.

Rejon garwoliński (dekanaty: garwoliński, rycki, osiecki, łaskarzewski i żelechowski) – spotkanie w budynku Katolickiego Liceum Ogólnokształcącego w Garwolinie, godz. 10:00.

Rejon parczewski (dekanaty: parczewski, włodawski, hański, wisznicki, komarowski i radzyński) – spotkanie w budynku Publicznego Gimnazjum w Parczewie ul. Spółdzielcza, godz. 10:00.

Na to spotkanie zaproszeni są wszyscy Księża Proboszczowie, referenci liturgiczni i co najmniej 2. osoby świeckie z każdej parafii. Bardzo prosimy o zabranie ze sobą Pisma Św., notatnika, oraz zeszytu I katechez. Katechezy będą prowadzone przez zespoły rejonowe. Przebieg spotkania będzie taki sam, jak podczas wcześniejszych katechez.

2. Przypominam również, że spotkanie dla IV zespołów rejonowych odbędzie się 7 lutego w gmachu WSD w Opolu Nowym. Początek spotkania o godz. 10:00. Na to spotkanie podobnie jak to miało miejsce przy I katechezie zaproszeni są Księża Dziekani miejsc spotkań w rejonach, wszyscy referenci liturgiczni oraz zaangażowane w to dzieło osoby świeckie.

3. Planowane terminy kolejnych katechez: 28 luty – IV zespoły rejonowe; 7 marca – III katecheza w rejonach (do tego czasu w parafii należy przeprowadzić cykl spotkań związanych z II katechezą).

Z Chrystusowym pozdrowieniem:
p.o. Dyrektora Wydziału Duszpasterskiego
Ks. dr Marek Paluszkiwicz

L. dz. 88/09
Siedlce, dnia 28.01.2009 r.

Ś † P KS. PRAŁAT PROF. DR HAB. JERZY SYRYJCZYK

Urodził się 15 października 1950 r. w Wohyniu. Po czterech latach, wraz z rodzicami, przeprowadził się do Radzyna Podlaskiego. Tam ukończył szkołę podstawową i Liceum Ogólnokształcące.

W 1968 r. wstąpił do Wyższego Seminarium Duchownego w Siedlcach.

Święcenia kapłańskie otrzymał 1 czerwca 1974 r. z rąk biskupa Jana Mazura.

Od 01.07.1974 r., przez dwa lata, był wikariuszem w parafii p.w. Niepokalanego Serca NMP w Łochowie (obecnie diecezja drohiczyńska).

W 1975 r. rozpoczął (początkowo w trybie zaocznym) studia na Wydziale Prawa Kanonicznego Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie. Z tą uczelnią, przekształconą później w Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego, związał się na resztę życia. Jako student był posyłany do pomocy duszpasterskiej w parafii Wilga, Zbuczyn, Motwica, w okresie wakacyjnym 1977 r. prowadził duszpasterstwo turystów w Mierzwicach (par. Sarnaki).

W 1978 r. obronił magisterium z prawa kanonicznego i został zatrudniony na stanowisku asystenta na Wydziale Prawa Kanonicznego ATK. W 1979 r. uzyskał tytuł doktora nauk prawnych w zakresie prawa kanonicznego, na podstawie rozprawy „Kradzież w karnym prawie kanonicznym i polskim”, napisanej pod kierunkiem ks. prof. dra hab. Mariana Myrchy. Od 01.10.1979 r. objął stanowisko adiunkta.

Dnia 25.05.1983 r. miało miejsce jego kolokwium habilitacyjne, na podstawie rozprawy „Apostazja od wiary w świetle przepisów kanonicznego prawa karnego. Studium prawnohistoryczne”.

Od 01.10.1985 r. objął stanowisko docenta oraz kierownika katedry kościelnego prawa karnego na Wydziale Prawa Kanonicznego ATK.

W latach 1987-1990 pełnił funkcję prodziekana, a w okresie 1990-1996, dziekana Wydziału.

W 1990 r. został mianowany profesorem nadzwyczajnym. Do końca życia pracował na Wydziale Prawa Kanonicznego UKSW.

Udziałał się także w diecezji siedleckiej, do której był przez całe życie kapłańskie inkardynowany. Od 1984 r. był sędzią w Sądzie Biskupim Siedleckim, zaś w latach 1989-1997 prowadził seminarium naukowe i wykłady z prawa wyznaniowego w Wyższym Seminarium Duchownym w Siedlcach.

Był cenionym znawcą prawa kościelnego, pełnił m. in. funkcję sekretarza Zarządu Sekcji Kanonistów przy Komisji Episkopatu Polski ds. Nauki Katolickiej. Był też członkiem Komisji Upowszechniania Prawa Kanonicznego w pracach II Synodu Plenarnego Polski

Od 01.06.1991 r. ks. prof. J. Syryjczyk podjął pracę w Ordynariacie Polowym Wojska Polskiego, gdzie przez wiele lat pełnił urząd wikariusza generalnego. Na początku uzyskał stopień podpułkownika, zaś w 1993 r., pułkownika. W latach 1996-2003 był ponadto proboszczem parafii wojskowej p.w. MB Ostobramskiej w Warszawie na Bemowie. Pracę w kurii polowej WP zakończył 15.01.2004 r.

W 1992 r. został odznaczony godnością kapelana Jego Świątobliwości, a w 2001 r. prałata honorowego. Miał też nadane odznaczenia państwowe, m.in. Złoty Krzyż Zasługi i Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski.

Zmarł nagle 13 stycznia 2009 r. Przeżył 58 lat, w kapłaństwie 34.

Pogrzeb odbył się w sobotę, 17 stycznia 2009 r. w Radzynie Podlaskim. Msza św. pogrzebową z udziałem księży biskupów rozpoczęła się o godz. 13.00, w kościele Trójcy Świętej, po czym ciało zostało złożone na miejscowym cmentarzu.

DODATEK

Ks. Roman Krawczyk

PRAWO I SĄDOWNICTWO STAROŻYTNEGO IZRAELA

Stary Testament zawiera wiele norm prawnych, które regulowały życie społeczeństwa izraelskiego w różnych okresach jego historii. Izraelici z dumą powtarzali słowa Mojżesza: „Któryż naród wielki ma prawa i nakazy tak sprawiedliwe, jak całe to Prawo, które ja wam daję?” (Pwt 4,8). Podstawowym terminem, który określa całokształt starotestamentalnych norm prawnych jest termin torah. Termin ten w swoim etymologicznym znaczeniu oznacza naukę, polecenie, rozstrzygnięcie konkretnego problemu. Termin torah użyty w znaczeniu kolektywnym oznacza zbiór zasad regulujących stosunki między ludźmi (w znaczeniu świeckim) oraz sferę obowiązków ludzi wobec Boga. Terminem torah został też określony Pięcioksiąg. I właśnie w Pięcioksięgu znajdują się trzy podstawowe Kodeksy Prawne Starego Testamentu: Kodeks Przymierza (Wj 20,22-23,33), Kodeks Deuteronomistyczny (Pwt 12-26) i Prawo Świątości (Kpł 17-26).¹

Jest oczywiste, że przepisy i normy prawne nie są czymś wyłącznie teoretycznym - zakładają one istnienie instytucji, które ustanawiają prawa oraz egzekwują ich stosowanie lub łamanie. Dotyczy to także systemu praw Starego Testamentu. Aby możliwie komplementarnie omówić problem praw i sądownictwa w starożytnym Izraelu, należy więc przedstawić najpierw podstawowe zbiory praw starotestamentalnych (I), następnie scharakteryzować naturą tychże praw, ich stosowanie uwarunkowane społecznie i historycznie (II) oraz instytucje opierające się w swoim działaniu na tych prawach (III).

I. Kodeksy Prawne Starego Testamentu

Trzeba na wstępie podkreślić, że prawa zawarte we wspomnianych trzech kodeksach (przede wszystkim w Kodeksie Świątości) odnosiły się przede wszystkim do życia religijnego Izraelitów; regulacje odnoszące się do różnych obszarów

¹ Do tych trzech kodeksów R. de Vaux dodaje „Kodeks Kapłański” złożony z trzech części: Kpł 1-7; 8-10; 11-16. Zob. R. de Vaux, *Instytucje Starego Testamentu*, Poznań 2004, s. 158.

życia codziennego narodu były czymś drugorzędnym, ale i one motywowane były ostatecznie w duchu myślenia religijnego.

Kodeks Przymierza jest łączony z przymierzem synajskim (por. Wj 24,3-8), ale poza prawami dotyczącymi społeczności pasterzy, zawiera też przepisy, które odnosiły się do ludności już osiedlonej w Kanaanie. Dlatego wśród egzegetów przeważa dziś opinia, że kodeks ten reguluje głównie problemy odnoszące się do początkowego okresu osiedlania się Izraela w Palestynie.

Kodeks Deuteronomiczny zawiera zbiór praw odnoszących się do różnych obszarów życia indywidualnego i społecznego w różnych okresach historii starożytnego Izraela. Kodeks ten został sformułowany w celu „zmodernizowania” poprzedniego Kodeksu - przeformułowania, a przede wszystkim uzupełnienia go w związku z całym rozwojem społecznym i religijnym, jaki dokonał się od początków osiedlania się Izraela w Kanaanie.

Kodeks Świętości, jak sugeruje to już sama nazwa Kodeksu, zajmuje się przede wszystkim problematyką liturgiczną i wymiarem religijnym życia jednostek. Wszystkie nakazy i zakazy tego Kodeksu przeniknięte są ideą przewodnią - świętości ludu w obliczu świętego Boga. Kodeks ten został ostatecznie skodyfikowany podczas wygnania, jednak pewne teksty zostały dodane po powrocie z niewoli babilońskiej. Wynika z tego, że prawa zawarte w Kodeksie Świętości (podobnie zresztą jak całe prawodawstwo religijne Izraela) ulegały modyfikacjom w zależności od środowiska i uwarunkowań historycznych.

Prawo Świętości tak samo jak Kodeks Deuteronomistyczny (kończy się - analogicznie do zbiorów warunków przymierzy starowschodnich - formułami błogosławieństw i przekleństw (Kpł 26; Pwt 28)). Zbiory praw starowschodnich były umieszczane w sanktuariach poświęconych aktualnie czczonym bóstwom, tak jak dekalog złożony w Namiocie Spotkania, a później w świątyni. Podobnie Księga Przymierza, to jest Deuteronomium, została zdeponowana w świątyni, ponieważ, jak dowiadujemy się z 2 Krl 22,8, została odnaleziona właśnie w świątyni jerozolimskiej.²

II. Prawodawstwo Starego Testamentu - ogólna charakterystyka

Prawodawstwo Starego Testamentu ma charakter heterogeniczny - składają się na nie prawa religijne, etyczne, kultyczne i bywają one zestawiane razem

² Por. S. Estreicher, Najstarsze kodeksy prawne świata, Kraków 1931; M. Stępień, Kodeks Hammurabiego, Warszawa 1996.

z artykułami prawa cywilnego i karnego. Ale równocześnie można mówić o scą-
lającej je idei centralnej - jest nią odniesienie praw do Jahwe jako najwyższego pra-
wodawcy. Jeśli chodzi o strukturę literacką tych praw, można je podzielić na dwie
grupy: prawa sformułowane kazuistycznie i prawa sformułowane apodyktycznie.
Prawa kazuistyczne mające na względzie konkretne przypadki naruszenia prawa
zaczynają się od słowa: „Jeśli” i wymieniają jakiś konkretny przypadek, po czym
prawodawca wymienia karę, albo określa sposób rozwiązania tego problemu.
Oto przykłady: „Jeśli kto tak uderzy kogoś, że uderzony umrze, winien sam
śmiercią być ukarany” (Wj 21,12). „Jeśliby kto uderzył niewolnika lub niewolnicę
w oko i spowodował jego utratę, winien ich obdarzyć wolnością za oko” (Wj
21,26). Natomiast prawa sformułowane apodyktycznie zawierają nakazy czy
zakazy w drugiej osobie liczby pojedynczej lub mnogiej czasu przyszłego. „Nie
będziesz bluźnił Bogu i nie będziesz złorzeczył temu, kto rządzi twoim krajem”
(Lb 22,27). „Nie będziecie jedli nic obrzydliwego” (Pwt 14,3). Obie formy tych
praw spotykamy także w literaturze pozabiblijnej, natomiast cechą specyficzną
przysługującą prawom izraelskim jest ich związek z faktem przymierza; są
one traktowane jako klauzule przymierza synajskiego. „Lud Izraela - pisze A.
Tronina - przejmuje Jahwe Boga przymierza za swego władcę, odrzucając inne
bóstwa, a Prawo objawione uznaje za fundament relacji społecznych”³ Dotyczy
to tablic dekalogu, które są tablicami przymierza (berit: Pwt 9,9), jak również
praw zawartych w starotestamentalnych kodeksach prawnych: „To są słowa przy-
mierza, które nakazał Jahwe zawrzeć Mojżeszowi z Izraelitami w kraju Moabu,
oprócz przymierza, które zawarł z nimi na Horebie” (Pwt 28,69; por. Pwt 12,1;
Kpł 26,42-46). Kodeks Świętości kończy się przypomnieniem przymierza: „To
są ustawy, wyroki i prawa, które Jahwe ustanowił między sobą a synami Izraela
na górze Synaj za pośrednictwem Mojżesza” (Kpł 26,46).

Prawa starotestamentalne w odróżnieniu od praw starowschodnich są
nieraz uzasadnione jakimś motywem, który je w sposób specjalny motywu-
je, często jest to motyw religijny („Gdyż ja Jahwe, twój Bóg, jestem Bogiem
zazdrosnym”: Wj 205; Pwt 5,9), ale dołączane są do niektórych przykazań
motywy moralne („Nie będziesz przyjmował podarków, ponieważ zaślepiają”
Wj 23,3) historyczne („Nie będziesz uciskał cudzoziemców bo sami byliście
cudzoziemcami w Egipcie”: Wj 23,9; por. Pwt 5,15; 24,18n) czy egzystencjalne:
kara śmierci za cudzołóstwo dla dziewczyny zaślubionej i jej partnera (zob. Pwt

³ A. Tronina, Prawo i sądownictwo, w: G. Witaszek (red.), Życie społeczne w Biblii, Lublin
1997, s. 137.

22,24). Motywacje prawne wynikają z religijnej natury całego prawodawstwa starotestamentalnego i na nim są oparte. O ile bowiem w prawie pozabiblijnym, na przykład mezopotamskim, najwyższym autorytetem, który rozstrzygał wszystkie sprawy prawne i sądowe był król - to prawo Izraela powołuje się na wolę Boga. On jest najwyższym Prawodawcą i Sędzią Izraela (Ps 147,19nn). Konsekwencją tej wiary jest uznanie absolutnego i wiążącego charakteru Prawa. Prawo ludzkie może być zmieniane, wola Boża jest niezmienna.⁴ Na przykład cudzołóstwo w prawie w prawie mezopotamskim było traktowane jako występki publiczny, dlatego król mógł ułaskawić cudzołożnika, natomiast w Starym Testamencie cudzołóstwo obraża samego Boga, dlatego żaden ludzki autorytet nie jest w stanie go wybaczyć (Pwt 22,22). Związek z przymierzem determinuje prawa izraelskie jako prawa religijne - są one „w całości odniesione do Boga jako swego autora”⁵. Najbardziej wyraźnie religijny charakter prawodawstwa izraelskiego uwidacznia się w tych normach, które przewidują przewinienia wobec Jahwe rozumianego jako najwyższy Prawodawca. Chodzi o kary za bałwochwalstwo i bluźnierstwo, oraz za te czyny, które plamią świętość ludu związanego poprzez przymierze z Bogiem: bestialstwo, sodomia, kazirodztwo (Wj 22,18; Lb 22,27; Kpł 24,14-16.23).

Religijny charakter prawodawstwa starotestamentalnego wpłynął na jakość przewidzianych za przestępstwa sankcji: są one mianowicie zasadniczo łagodniejsze od prawnych kodeksów wschodnich.⁶ Czyny ludzkie, w tym także przestępstwa, podlegają bowiem ostatecznie boskiemu wymiarowi sprawiedliwości, a ponadto - podlegają mu także czyny ukryte, niedostępne dla ludzkiej sprawiedliwości.

Rozporządzenia prawne zawarte w Kodeksach Prawnych biorą w obronę obcego, ubogiego, uciśnionego, wdowę i sierotę: „Nie będziesz gnębił i nie będziesz uciskał cudzoziemców... nie będziesz krzywdził żadnej sieroty i wdowy... jeżeli pożyczysz pieniądze ubogiemu, to nie będziesz postępował wobec niego jak lichwiarz... jeżeli weźmiesz w zastaw płaszcz twego bliźniego, winienes go oddać przed zachodem słońca” (Wj 22, 20-26; zob. też Wj 23,4-9; Pwt 23,16). Orzekając kary Stary Testament staje na straży godności ludzkiej; przewidując karę chłosty ograniczoną do czterdziestu uderzeń, prawodawca motywuje:

⁴ A. Tronina, Prawo i sądownictwo, art. cyt., s. 133-147.

⁵ R. de Vaux, Instytucje Starego Testamentu, dz. cyt., s. 163.

⁶ Wystarczy przytoczyć teksty Wj 12,49; 22,21; Kpł 19,34; 24,22 oraz Prz 25,21-22 i Rz 12,21.

„Aby przez mnożenie razów... nie został pohańbiony twój brat w twoich oczach” (Pwt 25,3).⁷ Co więcej - prawo biblijne staje w obronie nawet osobistego wroga: „Jeżeli spotkasz wołu twego wroga albo jego osła blakającego się, odprowadź je do niego” (Wj 23,4).

Pewne zastrzeżenie w odniesieniu do prawodawstwa Starego Testamentu może budzić „prawo odwetu” (ius talionis): „Życie za życie, oko za oko, ząb za ząb, ręka za rękę, noga za nogę, oparzenie za oparzenie, rana za ranę, siniec za siniec” (Wj 21,23-25; por. 8 Kpł 24,19-20; Pwt 19,21)⁸. Prawo odwetu może wydawać się okrutne, ale, po pierwsze, akcentuje ono świętość życia ludzkiego, co w prawach starożytnego Wschodu nie ma odpowiednika, a po wtóre, stanowi ono postęp w porównaniu ze ślepym prawem zemsty, gdzie kara przewyższała winę (por. Rdz 4,23-24). Prawo odwetu ochraniało winowajcę przed niepohamowanym znęcaniem się nad nim. Ius talionis, zakazując zemsty nieumiarkowanej, typowej dla czasów barbarzyńskich, było już wyrazem znacznego ograniczenia samowoli ludzkiej. „Zemsta” według Starego Testamentu mogła być zastosowana tylko do jednego przypadku do morderstwa umyślnego, w tym przypadku zabójca musi ponieść karę śmierci z ręki „mściciela krwi” (go 'ela), ponieważ, jak dowodzi autor biblijny, krew niewinnie przelana sprofanowała ziemię, na której mieszka Jahwe (Wj 21,12-32; Lb 35, 31-34). Natomiast zabójca nieumyślny korzystał z prawa azylu, najpierw w sanktuarium (przywilej azylu posiadał ołtarz całopalenia) a później w mieście ucieczki, w którym musiał przebywać do śmierci urzędującego arcykapłana (Lb 35,9-3; Joz 20,1-9). W ten sposób prerogatywy sanktuarium zostały później przeniesione na wyznaczone miasta.

A oto przegląd kar przewidywanych w prawie za różne przestępstwa. Kary orzekane w sądach obejmowały karę śmierci przewidzianą za umyślne zabójstwo (Wj 21,12), ciężkie grzechy przeciwko Bogu, na przykład bluźnierstwo (Wj 22,19) oraz wykroczenia przeciw rodzicom (Wj 21,15,17). Kodeks Przymierza pod groźbą kary śmierci zakazuje magii i czarów (Wj 22,17), a nekromancja i wróżby są zakazane w Kodeksie Świętości (Kpł 20,6). Szczególną formą kary było kamienowanie wykonywane przez mieszkańców danej gminy.⁹ Znane też było biczowanie, natomiast krzyżowanie, dość często stosowane w starożyt-

⁷ Zob. E. Zawiszewski, Instytucje biblijne, Pelplin 1995, s. 70-77.

⁸ Zob. M. Filipiak, Człowiek współczesny a Stary Testament, Lublin 1983, s. 152-156.

⁹ Było ono przewidziane za: bałwochwalstwo, bluźnierstwo, ciężkie występki przeciw rodzicom, cudzołóstwo narzeczonej (Pwt 13,10-11;21,21;22,21;Kpł 24,14; Lb 15,35-36.).

ności, u Żydów stosował Aleksander Janneusz.¹⁰ Spaleniem karano rozpustę córki kapłana (Kpł 21,9) i kazirodztwo człowieka, który bierze za żonę matkę i jej córkę (Kpł 21,9 ; 20,14). Kara pieniężna funkcjonowała jako rekompensata należna poszkodowanemu w wysokości poniesionej szkody. Charakter karny przyjmowała ona wtedy, gdy jej wymiar przekraczał szkodę wyrządzoną drugiemu człowiekowi.¹¹ Nieznana była w Starym Testamencie praktyka uwięzienia skazanego mocą wyroku sądowego. Wspomina o takiej karze Ezd 7,26 („Każdy, kto nie wykona wyroku Pana Boga twego... będzie skazany na uwięzienie”), ale chodziło tu o zastosowanie prawa obcego.

Kończąc przegląd zasadniczych norm prawodawstwa starożytnego Izraela trudno nie dostrzec w większości praw ich wymiaru humanistycznego. Wystarczy przytoczyć zawarte w Kodeksach Prawnych Starego Testamentu nakazy dotyczące stosunku do cudzoziemców zamieszkujących wówczas Palestynę. Kodeks Przymierza przypomina Izraelitom: „Nie będziesz uciskał cudzoziemców, gdyż znacie życie cudzoziemców, bo sami byliście cudzoziemcami w Egipcie” (Wj 23,9). Z kolei autor tekstu Kpł 24,22 należącego do Prawa Świętości nakazuje: „Jednakowo będziecie sędzić i przybyszów i tubylców, bo ja jestem Jahwe, wasz Bóg”. Należący do Kodeksu Deuteronomistycznego tekst Pwt 24,17 wzywa: „Nie będziesz łamał prawa obcokrajowca i sieroty... pamiętaj, że byłeś niewolnikiem w Egipcie”. Zacytowane teksty reprezentują ten obszar życia społecznego, w którym prawo żydowskie okazuje się szlachetniejsze od rzymskiego. Święty Paweł okazuje się dziedzicem tej szlachetnej tradycji swego narodu, gdy zawoła: „Nie ma już Żyda ani poganina, nie ma niewolnika ani człowieka wolnego, nie ma już mężczyzny ani kobiety, wszyscy bowiem jesteście kimś jednym w Chrystusie Jezusie” (Ga 3,28).

III. Instytucje prawne starożytnego Izraela

Ponieważ w starożytnym Izraelu prawo miało charakter religijny i było ściśle związane z przymierzem, jest zrozumiałe, że najwyższym Prawodawcą pozostaje Jahwe. Jest On prawodawcą najwyższym i sprawiedliwym, ponieważ: „Przenika On nerki i serce” (Jr 11,20; 17,10). Do Niego więc zwracają się Izraelici jako

¹⁰ J. Flawiusz, *Dawne dzieje Izraela*, Poznań 1979, 12.14.2.

¹¹ Na przykład za uprowadzenie lub zabicie czyjegoś zwierzęcia należy się rekompensata pięciokrotnie (gdy chodzi o bydło) lub czterokrotnie (gdy chodzi o owce i kozy) wyższa niż wartość danego zwierzęcia. Zob. Wj 21,37; por.2 Sm 12,6.

do najwyższego sędziego, który wymierza karę przestępcom (Rdz 16,5; 31,49; 1 Sm 24,16). Natomiast król ma szeroko rozumianą władzę administracyjną, ale nie tworzy on prawa. Nie tylko nie może niczego dodać do prawa, ale temu prawu sam podlega. Według Pwt 17,19 król ma strzec „wszystkich słów tego Prawa stosując jego postanowienia” (zob. też 1 Krl 8,58; 2 Krl 23,3). Król ma też władzę sędziowską, ale opiera się ona na Prawie Jahwe. Kiedy król Jozafat mianuje sędziów, otrzymują oni polecenie, aby stosowali i wyjaśniali prawo Jahwe (2 Krn 19,5-7; 2 Krn 17,9), a nie prawo króla. Ezdrasz na polecenie Artakserksesa (Ezd 7,25-26) ma ustanowić urzędników i sędziów, którzy będą działać na podstawie „Prawa Boga twojego”, a „każdy, kto nie wykona Prawa Boga twojego albo rozkazu królewskiego” poniesie surowe konsekwencje, do kary śmierci włącznie. Zwróćmy uwagę, że w tym tekście wyraźnie rozróżniono „Prawa Boga” i „rozkazy królewskie”.

Poza władzę administracyjną, król ma też władzę sędziowską, ale w sensie wykonawczym, a nie ustawodawczym. Taką władzę w okresie przedmonarchicznym miał Mojżesz, Jozue, sędziowie w czasach federacji pokoleń (1 Sm 7,16-17; 12,3-5; 8,1-3). Kiedy Izraelici proszą Samuela, aby im ustanowił króla, „aby nas sądził” (1 Sm 8,5) chodzi oczywiście o to, aby rozsądzał on sprawy ludu w świetle i na podstawie Prawa Bożego. O królu Dawidzie autor biblijny mówi: „Dawid panował nad całym Izraelem wykonując sąd i sprawiedliwość nad całym swoim ludem” (2 Sm 8,15). Król - w tym wypadku Dawid - swoją władzę sędziowską sprawuje z mandatu i w imieniu Jahwe, dlatego autor biblijny zakłada, że król „jest obdarzony mądrością Bożą dla sprawowania sądów” (1 Krl 3,28). Syn Dawida Absalom myśląc o swojej przyszłej funkcji królewskiej stwierdza: „Przychodziliby do mnie wszyscy, którzy mają sprawy sporne i sądowe, a ja wydawałbym sprawiedliwe wyroki” (2 Sm 15,4). Dlatego Salomon modlił się o mądrość potrzebną do wydawania sprawiedliwych wyroków: „Racz więc dać twemu słudze serce pełne rozsądku do sądenia twojego ludu i rozróżniania dobra i zła” (1 Krl 3,9). W swoim pałacu Salomon urządził salę sądową, w której rozpatrywał sprawy i wydawał wyroki (1 Krl 7,7). Z racji sprawowania tej właśnie funkcji sędziowskiej król nazwany jest „sędzią Izraela” (Mi 4,14).¹² Z tekstów biblijnych wynika, że król był ostateczną instancją odwoławczą, do której mogli się zwracać Izraelici. Sugerują to formuły : „Królu, pomocy!” (2

¹² Stąd w Starym Testamencie termin „sądzić” (šafat) jest niemal synonimem słowa „rządzić” (2 Krl 15,5), a „panujący” są nazywani „sędziami” (Ps 2,10; 148,11), których obowiązkiem jest ferować wyroki (mišpat).

Sm 14,4), „Wspomóż mnie panie mój, królu!” (2 Krl 6,26), „Litości, panie mój” (1 Krl 3,17).¹³

Z upływem czasu trybunał królewski nie wystarczał do rozsądzania wszystkich spraw, z którymi zwracali się do niego Izraelici i dlatego powstawały sądy lokalne w każdym mieście.¹⁴ „Funkcje sędziowskie sprawowali w nich „starsi”, to jest najwybitniejsi obywatele miasta, kapłani oraz specjalnie powoływani i przygotowani do sprawowania funkcji sędziowie.

Sądy starszych, „starszych w bramie miasta” (Pwt 21,19; 22,15) albo „starszych miasta” (Pwt 19,12; 21,3-8) obywateli się w bramie miasta (Rdz 23,10.18; Hi 29,7; Prz 24,7; 31,23; Rt 4,1-12). Stary Testament nie poświadcza istnienia specjalnej procedury ich urzędowania i orzekania, ale jedynie ogólne zasady, którymi powinni się kierować, mianowicie nie powinni być przekupni, składać fałszywego świadectwa, nie kierować się opinią większości, lecz jedynie sprawiedliwym rozeznaniem danego przypadku (Wj 23,1-3.6-8; Kpł 19,15.35).

Z czasem funkcja starszych została zastąpiona urzędem profesjonalnych sędziów, którzy mają być bardziej „obrońcami Prawa” (Am 5,10) i bezstronnymi rozjemcami (Hi 9,33) niż tylko ludźmi orzekającymi wyroki. Kodeks Deuteronomistyczny nakazuje ustanowić w każdym mieście sędziów, którzy będą wydawać sprawiedliwe wyroki: „Nie będziesz nagał prawa, nie będziesz stronniczy... dąż wyłącznie do sprawiedliwości” (Pwt 16,19-20).¹⁵ W sprawach, które przekraczają ich kompetencje („Jeśli za trudno ci będzie osądzić jakiś wypadek...”), mają się oni odnieść do wyższego trybunału, to jest do Jerozolimy (Pwt 17,8-13), gdzie istniała instancja najwyższa. Król Jozafat (870-849 r.) wprowadził sądy prowincjonalne „w każdym warownym mieście Judy” (2 Krn 19,5) oraz trybunał jerozolimski. Przewodniczył mu najwyższy kapłan dla spraw religijnych oraz książę z pokolenia Judy dla spraw królewskich. Reprezentowali oni króla w jego urzędzie najwyższego sędziego (zob. 2 Krn 19,4-11).

We wprowadzonych przez króla Jozafata uregulowaniach prawnych wspomniani są także kapłani (2 Krn 19,8.11; Pwt 17,9.12 ; 19,17). Do kapłanów należało orzekanie w sprawach bezpośrednio lub pośrednio związanych z po-

¹³ Teksty biblijne poświadczają wiele przypadków szczegółowych, w których zwracano się do sądu królewskiego; zob. 2 Sm 12,1-6; 14,4-11; 1 Krl 3, 16-28; 2 Krl 8,3.

¹⁴ D. Rops, *Życie codzienne w Palestynie w czasach Chrystusa*, Poznań 1980, s. 232-238.

¹⁵ Sędziowie ci nazwani są w tekście (Pwt 16,18) „sędziami” i „nadzorcami” (šoterim i šofetim), co wyraźnie sugeruje rozległość ich uprawnień odnoszących się do wszystkich dziedzin życia.

rządkiem religijnym. Do ich obowiązków należało przede wszystkim nauczanie Tory (Ml 2,6-8) i sprawowanie kultu ofiarniczego w świętym Przybytku (Pwt 33,10), ale także rozstrzyganie w konkretnych spornych przypadkach (Ag 2,11n; Za 7,3). Za opinią R. de Vaux można przyjąć, że „kapłani byli autentycznymi interpretatorami Prawa, że byli sędziami w sprawach czysto religijnych, to jest w „sprawach Jahwe” (2 Krn 19,11) i że występowali w sprawach cywilnych przynajmniej w tych przypadkach, które zahaczały o prawa religijne albo wymagały procedury religijnej”.¹⁶ W sumie można przyjąć, że kompetencja kapłanów rozciągała się na wszystkie dziedziny życia: „...abyście nauczali synów Izraela wszystkich ustaw, które Jahwe ogłosił wam przez Mojżesza” (Kpł 10,11).

Na podstawie treści tekstów biblijnych trudno dokładnie odtworzyć procedurę stosowaną w procesach. W każdym razie obie strony: oskarżający i oskarżony mogli powoływać się na zeznania – swoich świadków (1 Krl 21,10.13; Mi 1,2; Prz 14,25; Tz 43,9-12; Jr 26,17). Zeznania świadków musiały być sprawdzone przez sędziów; fałszywi świadkowie byli skazywani na taką samą karę, jakiej domagali się dla oskarżonego (Pwt 19,18-19). Prawo wymagało przynajmniej dwóch świadków (Lb 35,30; Pwt 19,15). Nie wydaje się, aby w Starym Testamencie w sądach istnieli prawdziwi adwokaci (jak na przykład w Rzymie), jednak niektórzy świadkowie pełnili zapewne ich rolę.

Gdy sąd z braku wystarczających dowodów nie był w stanie rozwiązać spornego problemu, odwoływano się do przysięgi: „Sprawę między obiema stronami rozstrzygnie przysięga na Jahwe” (Wj 22,10). Przysięga na Jahwe traktowana jako sąd Boży¹⁷ była „zaopatrzona” w przekleństwa (Lb 5,21), które osiągną popełniającego krzywoprzysięstwo. Odmowa złożenia takiej przysięgi była równoznaczna z przyznaniem się do winy.

¹⁶ R. de Vaux, *Instytucje starego Testamentu*, t. I, Poznań 2004, s. 169.

¹⁷ Rytuał tego sądu polegał na „ciągnięciu losów” (Prz 18, 18; Joz 7,14-15; 1 Sm 14. 38-42) albo na próbie wody zmieszanej ze słowami złorzeczeń (Lb 5,11-31).

GLÓWNE GRZECHY POLSKIEGO NAUCZYCIELA

Wprowadzenie

Dyskusja nad osobowością nauczyciela jest tak stara jak sam ten zawód¹. Początkowo uważano, że jakakolwiek praca dydaktyczno-wychowawcza oraz - zwłaszcza jej efekty, są funkcją głównie określonych cech psychofizycznych nauczyciela-wychowawcy. Różne są również poglądy na genezę i źródła cech osobowych „idealnego” nauczyciela². W Polsce posiadamy bogate tradycje pedeutologiczne. Dość wspomnieć o koncepcjach A. F. Modrzewskiego, St. Konarskiego, G. Piramowicza, B. F. Trentowskiego, F. Jezierskiego, E. Estkowskiego, H. Wemica, I. Moszczeńskiej, K. Twardowskiego, J. W. Dawida, T. Łopuszańskiego, K. Sośnickiego, H. Rowida, M. Kreutzta, S. Baley, M. Grzegorzewskiej, W. Spasowskiego, S. Szumana, B. Suchodolskiego, S. Dobrowolskiego, W. Okonia, S. Wołoszyna³. Z punktu widzenia teorii roli społecznej osobowość nauczyciela rozpatrywać należałoby nie tylko w kategoriach psychologicznych, ale przede wszystkim w kategoriach osobowości społecznej, ujmując je jako system szeregu ról (z dominującą rolą zawodową)⁴. Rola nauczyciela to system norm i oczekiwań utrwalonych w świadomości społecznej. Oczekiwania te określają, co nauczyciel powinien robić, jak myśleć, jak się zachowywać, jakimi odznaczać się psychofizycznymi predyspozycjami itd.⁵. Społeczeństwo jest chore jeśli nie przejawia zainteresowania tymi, którzy zajmują się uczeniem dzieci⁶. Werbalizacja i poddanie osądowi społecznemu

¹ A. Olubiński, *Podmiotowość roli nauczyciela i ucznia w świetle analizy opinii społecznej*, Toruń 2002, s. 54n.

² Zob. A. Smolarski, *Osoba i zawód nauczyciela - w polskiej myśli pedagogicznej do 1939 roku*, Wrocław 1983.

³ Zob. W. Okoń, *Osobowość nauczyciela*, Warszawa 1962.

⁴ B. Bromberek, *Sytuacja społeczno-zawodowa nauczycieli studiujących zaocznie w szkołach wyższych*, Poznań 1967, s. 56.

⁵ Zob. A. Saragata, *Etyka zawodowa*, Warszawa 1971.

⁶ L. Kiejzik, Tadeusz Huńczak, *Ideał nauczyciela w myśli etycznej Tadeusza Kotarbińskiego*, w: *Etyka zawodu nauczyciela*, Zielona Góra 1995, s. 70.

ideału nauczyciela jest zaś fundamentalnym zadaniem nauk społecznych⁷. Ten radykalny maksymalizm wynika z przekonania, iż nauczyciel nie tylko przekazuje wiedzę, ale przede wszystkim czyni z indywidualium ludzkiego człowieka⁸. Motywem przewodnim absolutnie wszystkich wypowiedzi Kotarbińskiego poświęconych temu zagadnieniu jest jedność kształcenia i wychowania w działalności nauczycielskiej, która dopiero czyni nauczyciela. Nauczycielstwo jest więc dla Kotarbińskiego potężnym czynnikiem socjalizującym człowieka⁹.

1. Uwarunkowania pedagogiczne

Praca nauczycielska, tak doniosła dla prawidłowego funkcjonowania społeczeństwa stawiać musi przed jej adeptami równie wysokie wymagania. Wymagania zarówno natury moralnej jak i profesjonalnej. Zasady dobrej roboty (to jest efektywności działań, produktywności, ekonomia czasu, materiałów i energii) zakładają uznanie oczywistego faktu, że współtwórcą dóbr materialnych jest nie tylko ten, kto bezpośrednio je produkuje. Współtwórcą będzie każdy, czyja działalność zostaje włączona w określony związek przyczynowy, w wyniku którego powstaje końcowy produkt. Ogniwem w tym związku jest także proces przygotowania wytwórców jako takich - funkcja, którą wypełnia pedagog i nauczyciel¹⁰. Tadeuszowi Kotarbińskiemu marzyła się sytuacja, w której „zatarciu ulegałaby granica między światem wytwórczym w nauce a światem szerzycieli jej wyników, a więc nauczycielem i uczniem. Działalność twórcza musi być, jego zdaniem, sprzęgnięta z działalnością odtwórczą, „badacz powinien być nauczycielem, a nauczyciel badaczem¹¹. A kiedy ci, których oblicza współkształtował nauczyciel staną się mędrsi i lepsi dzięki owym kształtującym wysiłkom, nauczyciel i wychowawca przeżyje chwile

⁷ Stąd Tadeusz Kotarbiński, nauczyciel i wychowawca wielu pokoleń polskiej inteligencji, proponuje uznać za kryterium oceny stanu moralnego społeczeństwa jego stosunek do stanu nauczycielskiego. Zob. T. Kotarbiński, *Quod bonum, felix, faustum fortunatumgue sit*, w: *Pisma etyczne*, red. P. J. Smoczyński, Wrocław - Warszawa 1987, s. 463.

⁸ „Nauczyciel to człowiek, którego funkcja społeczna polega na szerzeniu prawd i urabianiu charakterów, na kształceniu i wychowaniu”. T. Kotarbiński, *Wypowiedz w dyskusji o etyce zawodowej*, w: *Pisma etyczne*, dz. cyt. s. 468.

⁹ T. Kotarbiński, *Jedność wychowania i nauczania*, w: *Pisma etyczne... dz. cyt.*, s. 295-298.

¹⁰ L. Kiejzik, T. Huńczak, *Ideał nauczyciela w myśli etycznej Tadeusza Kotarbińskiego*, w: *Etyka zawodu nauczyciela*, Zielona Góra 1995, s. 71.

¹¹ T. Kotarbiński, *Myśli i słowa*, Zielona Góra 1991, s. 35.

zasłużonej radości. Sztuka dokładnego przekazywania własnych myśli i sądów jest świadectwem poważnego i obowiązkowego podejścia do własnej profesji¹². Oznacza to, że praca nauczyciela i w konsekwencji ucznia nie może być w żadnym wypadku chaotyczną. Wprost przeciwnie, należy ją odpowiedzialnie i optymalnie organizować. Profesjonalizm merytoryczny i warsztatowy powinien, według Kotarbińskiego, mieć podłoże w odpowiednio ukształtowanych cechach osobowościowych nauczyciela¹³. Poglądy Kotarbińskiego na zawód nauczycielski są głęboko osadzone w jego doktrynie etycznej. Są niejako jej „konkretyzacją”. „Porządny człowiek”, „spolegliwy opiekun” – to określenia, którymi Kotarbiński posługiwał się w poszukiwaniu odpowiedzi na pytania o to, jak być¹⁴.

Analizując historię myśli pedagogicznej zauważamy, iż dopiero epoka renesansu wymaga od nauczyciela znajomości psychiki młodego człowieka, jego indywidualności oraz bycia dla ucznia przyjacielem i życzliwym kierownikiem na drodze ku jego przyszłości. Według J. L. Vivesa oddziaływanie na ucznia nie może być przypadkowym zbiorem zasad postępowania nauczyciela, lecz musi stanowić zwarty system, oparty na dorobku naukowym etyki i psychologii. Skuteczność procesu wychowania i nauczania zależy w poważnym stopniu od odpowiedniej atmosfery moralnej, której głównym twórcą jest nauczyciel. W związku z tym wymaga się od niego odpowiedniej postawy moralnej, by dawać przykład uczniom, i wiedzy, szczególnie psychologicznej, by ich lepiej rozumieć¹⁵. M. Nowak pisze, że „wychowanek nie jest uważany za rzecz do napełniania jej czymkolwiek, ani też nie jest on istotą do ćwiczenia (szkolenia), lecz jest osobą, którą należy w nim wzbudzić”¹⁶. Moralna odpowiedzialność pedagoga za wykorzystanie wszystkich możliwości pożądanego wpływu na ucznia przesuwa się także na dziedzinę odpowiedzialności za własny poziom, za osobistą sylwetkę duchową oraz zaangażowanie we własną pracę, jak również

¹² T. Kotarbiński, *Sprawność i błąd*, Warszawa 1966, s. 52.

¹³ T. Kotarbiński, *Moje marzenia*, w: *Pisma etyczne...dz. cyt.*, s. 316.

¹⁴ T. Kotarbiński, *Myśli i słowa...dz. cyt.*, s. 20.

¹⁵ H. Krzysztofińska, *Etyka zawodowa nauczyciela jako niezbędny element jego kwalifikacji zawodowych*, w: *Od prawa szkolnego do etyki pedagogicznej*, Rzeszów 2001, s. 69-70.

¹⁶ M. Nowak, *Wychowanie w personalizmie*, „Chrześcijanin w Świecie 1993, nr 4, s. 65.

życziwe oddanie uczniowi. Ten rodzaj odpowiedzialności jest specyficzny dla zawodu nauczycielskiego¹⁷.

Można zaryzykować twierdzenie, że odpowiedzialność nie musi zaistnieć w świadomości nauczyciela jako pojęcie i zjawisko na tyle istotne, aby poświęcać mu wiele uwagi. Rozumienie tego zjawiska często nie wykracza poza wielokrotnie opisywany „sądowy”, negatywistyczny schemat. Obowiązujący powszechnie schemat: czyn - przewinienie - odpowiedzialność może przyczynić się do ograniczenia aktywności podmiotu. Świadomość, że za konkretnymi działaniami stoi zawsze możliwość bycia pociągniętym do odpowiedzialności, z pewnością nie zachęca do podejmowania nowych zadań. Na szczęście istnieją także zupełnie odmienne sposoby opisywania i rozumienia odpowiedzialności. Czy jednak odpowiedzialność na nowo zinterpretowana, ukazana „pozytywnie” jako międzyludzka relacja skierowana w przyszłość, ma szansę odzyskać należne jej miejsce w rozważaniach o współczesnych nauczycielach?. Niewątpliwie uczeń stawia nauczyciela w sytuacji konieczności udzielenia odpowiedzi i jest to konieczność moralna. Jego bieda nie pozwala przejść nauczycielowi obojętnie. Jeżeli nauczyciel zaczyna odpowiadać dowiedzie, że jest odpowiedzialny. Nie jest to jednak sytuacja jednorazowa. Pytania i odpowiedzi powtarzają się. Pojawia się dialog. Uczeń zaczyna ufać, że jego pytania, jego bieda i słabość nie pozostaną niezauważone. Po tych pytaniach i odpowiedziach uczeń i nauczyciel nie są już tacy sami jak wcześniej. Coś sobie zawdzięczają. Nauczyciel dając odpowiedź dowiadyuje się z bezpośredniego doświadczenia, co znaczy być dobrym. Uczeń dzięki odpowiedziom nauczyciela dostrzega, że jest dla niego ważny, że może mu ufać, że nie jest sam. Dowiadyuje się także, co znaczy być dobrym (doświadczając odpowiedzialności nauczyciela). Taki dialog ustanawia nową międzyludzką więź - dialogiczną więź odpowiedzialności, którą wyrazić można w następującym stwierdzeniu: „Jesteśmy, jacy jesteśmy, poprzez siebie, i poprzez siebie jesteśmy tam, gdzie jesteśmy”¹⁸.

W świetle wiedzy pedagogicznej w budowaniu doświadczeń podmiotowych, umożliwiających działanie dwupodmiotowe, szczególną rolę odgrywają interakcje, w których przestrzegane są następujące zasady: (1) Wzajemność

¹⁷ H. Muszyński, *U podstaw etyki zawodowej nauczyciela...* dz. cyt., s. 122-124 oraz H. Kwiatkowska, *Etyczny wymiar zawodu nauczycielskiego*, „Nauczyciel i Wychowanie” 1989, nr 6, s. 26.

¹⁸ S. Kowal, *Współczesne konteksty odpowiedzialności nauczyciela*, Kraków 2004, s. 128-139.

brania i dawania; (2) Nieprzemienność zajmowania pierwszej i drugiej pozycji w parze przyległej (jednemu zachowaniu w sposób konieczny odpowiada inne zachowanie, na przykład powitanie - powitanie, pytanie - odpowiedź); (4) Zmienność ról pełnionych w układach interakcyjnych; (5) Dochodzenie do wspólnych znaczeń¹⁹. Problem upodmiotowienia, wymaga od socjologa zrozumienia, że zagadnienie to nie zamyka się wyłącznie w relacjach nauczyciel - uczeń. Jest to proces wysoce złożony, obejmujący: indywidualne właściwości ucznia, jego doświadczenie, możliwości poznawcze, sposób postrzegania własnej osoby; doświadczenie nauczyciela, jego aspiracje, warunki organizacyjne i materialne pracy; wzory i wartości preferowane przez klasę szkolną jako układ odniesienia społecznego; właściwości i możliwości wychowawcze oraz kulturowe rodziny jako podstawowego środowiska rozwoju ucznia, poziomu kultury masowej; zjawisk i procesów występujących w najbliższym otoczeniu²⁰.

Epoka oświecenia była okresem poszukiwań modelu nauczyciela nowożytnego. Komisja Edukacji Narodowej opowiadała się za powołaniem do tego zawodu człowieka, który posiada umiejętność porozumiewania się z uczniem, potrafi docenić jego zainteresowania i przygotować do życia²¹. I tak dla przykładu Stanisław Konarski stawiał nauczycielom dwie grupy wymogów: sprawnościowe i moralne. Sprawnościowe to: grzeczność, pracowitość czy sprawiedliwość, natomiast moralne obejmowały obowiązki wobec uczniów, innych nauczycieli i przełożonych²². Współczesna pedeutologia zakłada przygotowanie nauczycieli do radzenia sobie w coraz bardziej złożonej rzeczywistości, wynika to z istoty zawodu i związanej z nim dynamiki sytuacji szkolnych (dydaktycznych i wychowawczych). Jak pisze H. Kwiatkowska²³, nauczyciele jako grupa społeczna mają niejednokrotnie problem z odnalezieniem się we współczesnej rzeczywistości edukacyjnej, co rzutuje na ich samopoczucie w postaci utraty osobistego i zawodowego znaczenia. Społeczeństwa demokratyczne odrzucają

¹⁹ J. Sempruch, *Podmiotowość nauczyciela, uczniów i ich rodziców...* dz. cyt., s. 148.

²⁰ J. Parafiniuk-Sicińska, *Style działalności dydaktycznej i wychowawczej a podmiotowość uczniów*, w: *Doświadczenie podmiotowości ucznia w edukacji wczesnoszkolnej*, red. W. Puślecki, Opole 1997, s. 52.

²¹ S. Wołoszyn, *Źródła do dziejów wychowania i myśli pedagogicznej...* dz. cyt., s. 648.

²² S. Konarski, *Pisma pedagogiczne*, Wrocław - Kraków 1959, s. 128-134.

²³ H. Kwiatkowska, *Kształcenie nauczycieli jako zagrożenie (w odpowiedzi na hasło III Zjazdu PTP z roku 1998)*, „Rocznik Pedagogiczny” 1999, t. 22, s. 50.

tak zwany autorytet z nadania. Traci na znaczeniu funkcja poznawcza autorytetu na rzecz kategorii egzystencjalnych, gdy na znaczeniu zyskuje odpowiedzialność indywidualna. Szukając zatem odpowiedzi na pytanie, jaki powinien być wizerunek współczesnego nauczyciela, można stwierdzić, iż jak pisze J. Michalak, że ma on być „humanistą i fachowcem zarazem [...] człowiekiem poszukującym własnych dróg rozwoju ku tożsamości autonomicznej”²⁴.

D. Zarębska-Piotrowska pisze, że „nauczyciel uczy i wychowuje także wtedy, kiedy nie pełni roli nauczyciela, kiedy sam nawet nie zdaje sobie z tego sprawy, będąc dla ucznia jedynie dorosłym pozostającym w jego najbliższym środowisku”²⁵. Oddziałuje on także swoim sposobem zachowania, stosunkiem do życia, nie tylko w klasie szkolnej, ale również na boisku, w drodze do domu czy miejscu zamieszkania. Nie da się oddzielić nauczyciela - osoby oficjalnej od nauczyciela - osoby prywatnej. W tym, co mówi i czyni wobec uczniów, przejawiają się nie tylko nałożone na niego zadania, lecz manifestuje się cała jego osobowość, jego poglądy, przekonania, ideały i wartości. Uczy on i wychowuje własnym przykładem kulturalnego i moralnego życia oraz postępowania²⁶. W ramach pewnej konkluzji, tego wątku rozważań można by powiedzieć, że wszystkie zasygnalizowane tu problemy sprowadzają się do rzetelnego dopełniania nauczycielskich powinności, dla których źródłem jest świat wartości²⁷. W zawodzie nauczyciela czynnikiem wychowawczym jest autorytet nauczyciela, który łączy się z istnieniem określonych cech wynikających bezpośrednio z jego osobowości. Autorytet spełnia rolę wzorca osobowego dzięki interakcyjnemu charakterowi, jako wynik jedno – lub dwustronnej interakcji między dwoma osobami prowadzi do sytuacji, w której przebiegu jedna ze stron kształtuje lub modeluje swój sposób myślenia, zachowania zgodnie ze wzorami myślenia reprezentowanymi przez drugą stronę²⁸. I tutaj asertywność przejawia się we

²⁴ J. Michalski, *Pełnienie roli nauczyciela a poszukiwanie własnej tożsamości*, w: *Nauczyciele z prowincji u progu reformy edukacji*, red. T. Bajkowski, A. Nalaskowski, Toruń 1997, s. 175.

²⁵ D. Zarębska-Piotrowska, *Relacje interpersonalne dziecko - dorosły a stymulacja rozwoju*, „Zagadnienia Wychowawcze a Zdrowie Psychiczne 1984, nr 3, s. 10.

²⁶ A. Molesztak, *Misja nauczycielska - przeżytek, a może szansa dla wychowania?*, „Edukacja 1994, nr 4, s. 101; Także, J. Kordziński, *Kodeks etyki nauczyciela*, „Nowa Szkoła 1994, nr 9, s. 524, H. Muszyński, *U podstaw etyki zawodowej nauczyciela*, w: *Etyka zawodowa*, red. A. Sarapata, Warszawa 1971, s. 127.

²⁷ J. Seifert, *Istota i motywacja moralnego działania*, Opole 1984, s. 45-58.

²⁸ Zob. M. Żebrowska, red., *Psychologia rozwojowa dzieci i młodzieży*, Warszawa 1982.

wzajemnym zachowaniu nauczyciela i ucznia oraz sposobie porozumiewania się opartym na preferowaniu szczerego zachowania, wzajemnej życzliwości, szacunku, czy zdaniem niektórych partnerskich relacji. Jak podkreśla M. Jankowska-Rosadzińska autorytet łagodzi lub likwiduje konflikty i zagrożenia poprzez kierowanie, aktywizowanie i komunikowanie dzięki kompetencjom, stwarzaniu atmosfery zaufania i możliwości wpływu²⁹.

2. Weryfikacja empiryczna w świetle badań własnych

W kontekście analizowanej problematyki oceniania, w naszych badaniach stworzyliśmy nauczycielom szczególną okazję oceny własnej grupy zawodowej. Przedstawiliśmy nauczycielom listę „grzechów polskiego nauczyciela”, wraz z krótką interpretacją, z prośbą o wybór i podkreślenie jednego spośród wymienionych „grzechów”, który najczęściej występuje w środowisku pracy badanych. Oczywiście, to określenie „głównych grzechów nauczycielskich” jest subiektywne, umowne (choć występuje w potocznych ocenach pracy nauczycielskiej) i również wysoce upraszczające, jeśli chodzi o aspiracje ewentualnego pełnego obrazu sylwetki duchowej współczesnych nauczycieli. Niemniej wydaje się, iż ukazują pewne bardzo charakterystyczne postawy, które można spotkać wśród współczesnych polskich pedagogów. W pytaniu dotyczącym interpretacji potocznego określenia „głównych grzechów polskiego nauczyciela”, które w zamysle autora jest okazją wydobycia autentycznych poglądów i postaw nauczycieli związanych z realizacją zasad etycznych, a szczególnie odpowiedzialności za ucznia, przewidziano skalę odpowiedzi zamieszczoną w *Polityce*³⁰: (1) „Humorzystość” – stosunek do klasy, wymagania i oceny zależne od nastroju, a nie od zachowania uczniów i wartości ich pracy, niesprawiedliwość w ocenie, (2) „Brak odwagi” – pokorne znoszenie dyskryminacji płacowej i wszelkich nonsensów w szkole, faworyzowanie dzieci, których rodzice mają duże wpływy i pieniądze, pokora wobec tych ostatnich, (3) „Autorytaryzm” – nie informuje i nie przekonuje, tylko poucza i łaje, postawa gorliwego służbisty – „Wobec władz szkolnych salutuje, a na uczniów tupie”, (4) „Depersonalizacja uczniów” – wywoływanie do odpowiedzi numerami, traktowanie ucznia jak stworzenia niższego gatunku, naruszanie jego godności osobistej, (5) „Pycha” – „Na piątkę to umiem ja, a na szóstkę Pan Bóg”, (6) „Nieuctwo” – powielanie zużytych podręcznikowych schematów, brak orientacji w postępie wiedzy,

²⁹ Zob. B. Jankowska-Rosadzińska; *W rękach losu*, Kraków 1999.

³⁰ E. Nowakowska, *Żebyś cudze dzieci uczył*, „Polityka” 1996, nr 35.

literaturze, kulturze i życiu publicznym. Przypomnijmy, iż postawiona przez autora hipoteza, poparta znajomością szkolnej rzeczywistości mówiła, iż wśród „grzechów nauczyciela” na czoło wybija się tak zwana „humorzystość”. Wyniki badań dotyczące omawianego problemu zamieszczone w tabeli 1 są dostatecznie uzasadniającym argumentem na rzecz ich eksploracji z uwzględnieniem zmiennej niezależnej „płeć” nauczycieli.

Tabela 1. Główne grzechy polskiego nauczyciela - według płci

Główne grzechy polskiego nauczyciela	Ogółem N-558	Płeć	
		mężczyzna N-101	kobieta N-457
Autorytaryzm - nie informuje i nie przekonuje, tylko poucza i łaje	15,1	20,8	13,8
Pycha - „Na piątkę to umiem ja, a na szóstkę Pan Bóg”	4,3	3,0	4,6
Humorzystość – stosunek do klasy, wymagania i oceny zależne od nastroju, a nie od zachowania uczniów i wartości ich pracy, niesprawiedliwość w ocenie	23,1	21,8	23,4
Nieuctwo – powielanie zużytych podręcznikowych schematów, brak orientacji w postępie wiedzy, literaturze, kulturze i życiu publicznym	3,8	7,9	2,8
Postawa gorliwego służbisty – „Wobec władz szkolnych salutuje, a na uczniów tupie”	10,2	8,9	10,5
Depersonalizacja uczniów – wywoływanie do odpowiedzi numerami, traktowanie ucznia jak stworzenia niższego gatunku, naruszanie jego godności osobistej	6,3	9,9	5,5
Brak odwagi – pokorne znoszenie dyskryminacji płacowej i wszelkich nonsensów w szkole, faworyzowanie dzieci, których rodzice mają duże wpływy i pieniądze, pokora wobec tych ostatnich.	19,7	18,8	19,9
Brak danych	17,6	8,9	19,5

Jak wynika z danych w tabeli 36 „humorzystość”, jako hasło obrazowo ilustrujące stosunek nauczyciela do klasy, wymagania i oceny zależne od nastroju, a nie od zachowania uczniów i wartości ich pracy a także niesprawie-

dliwość w ocenie, to zjawisko wskazywane częściej przez kobiety niż mężczyzn – odpowiednio: 23,4% i 21,8%; podobnie nauczycieli pracujących w miastach powyżej 50 tys. mieszkańców niż w miastach do 50 tys. mieszkańców i na wsi – odpowiednio: 25,3%, 23,2% i 9,6%. Na ową „humorzastość”, jako na zjawisko występujące w środowisku badanych częściej wskazują nauczyciele pracujący w liceach niż w gimnazjach i szkołach podstawowych – odpowiednio: 25,7%, 24,0% i 19,9%. Brak odwagi, a więc pokorne znoszenie dyskryminacji płacowej i wszelkich nonsensów w szkole, faworyzowanie dzieci, których rodzice mają duże wpływy i pieniądze, pokora wobec tych ostatnich – to zjawiska wskazywane jako realnie istniejące w środowisku badanych, częściej przez nauczycieli szkół podstawowych niż liceów i gimnazjów – odpowiednio: 24,8%, 18,1% i 12,5% - χ^2 Pearsona – 26,629(a), $df = 14$, $p < 0,022$; $V - \text{Cramera} - 0,022$. Dane zawarte w tabeli 36 wskazują na różnicowanie występowania tego zjawiska w zależności od płci badanych. Brak odwagi to zjawisko, które różnicuje nauczycieli szczególnie przy uwzględnieniu poziomu religijności. Nauczyciele niereligijni i mało religijni częściej niż średnio religijni i bardzo religijni dostrzegają pokorne znoszenie dyskryminacji płacowej, interpretowane w badaniach jako brak odwagi – odpowiednio: 27,9%, 21,5% i 16,5%. Zjawisko autorytaryzmu, jako realnie istniejące w środowisku nauczycieli i wyrażające się w nieinformowaniu, nie przekonywaniu, tylko pouczaniu i łajaniu, różnicuje badanych przy uwzględnieniu „płci” nauczycieli. Mężczyźni znacznie częściej niż kobiety dostrzegają w życiu swojej społeczności zawodowej zjawisko autorytaryzmu – odpowiednio: 20,8% i 13,8%. Z kolei nauczyciele w średnim wieku zauważają je w swoim środowisku częściej, niż nauczyciele najmłodszy i najstarsi – odpowiednio: 17,6%, 12,8% i 12,7%. Nauczyciele liceów ogólnokształcących spotykają się ze zjawiskiem autorytaryzmu częściej, niż nauczyciele szkół podstawowych i gimnazjów – odpowiednio: 19,3%, 16,3% i 10,2% - χ^2 Pearsona – 26,629(a), $df = 14$, $p < 0,022$; $V - \text{Cramera} - 0,022$.

Postawa gorliwego służbisty, który „wobec władz szkolnych salutuje, a na uczniów tupie”, to zjawisko z którym częściej spotykają się nauczyciele najmłodszy do 35 lat, niż nauczyciele w średnim wieku i najstarsi – odpowiednio: 13,3%, 8,8% i 5,1% - χ^2 Pearsona – 17,449(a), $df = 14$, $p < 0,233$; $V - \text{Cramera} - 0,233$. Zjawisko to jest dostrzegane częściej przez nauczycieli pracujących w miastach powyżej 50 tys. mieszkańców niż w miastach do 50 tys. mieszkańców i na wsi – odpowiednio: 12,2%, 9,1% i 7,7%. Również nauczyciele gimnazjalni zauważają je częściej w swoim środowisku niż nauczyciele szkół podstawowych i liceów

ogólnokształcących – odpowiednio: 13,5%, 11,9% i 7,1%. Depersonalizacja uczniów a więc wywoływanie do odpowiedzi numerami, traktowanie ucznia jak stworzenia niższego gatunku, naruszanie jego godności osobistej, to zjawiska z którymi w swojej pracy częściej spotykają się nauczyciele najmłodszy niż w średnim wieku i najstarsi – odpowiednio: 7,4%, 6,8% i 3,8%. Ze zjawiskiem depersonalizacji spotykają się w swojej pracy częściej nauczyciele uczący na wsi niż w miastach powyżej 50 tys. mieszkańców i mniejszych – odpowiednio: 11,5%, 6,9% i 4,2%. Nauczyciele mało religijni i niereligijni częściej niż bardzo religijni i średnio religijni dostrzegają zjawisko depersonalizacji w swoim środowisku – odpowiednio: 12,8%, 6,8% i 2,6% - χ^2 Pearsona - 21,480(a), $df = 14$, $p < 0,090$; V - Cramera - 0,090. Pycha, która często przejawia się w deklaracji „na piątkę to umiem ja, a na szóstkę Pan Bóg”, jest dostrzegana częściej przez nauczycieli szkół podstawowych, niż nauczycieli uczących w liceach i gimnazjach – odpowiednio: 5,3%, 4,4% i 1,9%. Nieuctwo, jako powielanie zużytych podręcznikowych schematów, brak orientacji w postępie wiedzy, literaturze, kulturze i życiu publicznym w swoim środowisku częściej dostrzegają nauczyciele w średnim wieku niż najmłodszy i najstarsi – odpowiednio: 4,8%, 3,4% i 2,5%; częściej również nauczyciele uczący na wsi niż w miastach do 50 tys. mieszkańców i powyżej 50 tys. mieszkańców – 5,8%, 4,9% i 3,3%.

Podsumowanie

Podsumowując stwierdzamy, iż najczęściej wybieraną przez całą zbiorowość nauczycieli postawą negatywną, ujętą w formie tak zwanych. „siedmiu głównych grzechów polskiego nauczyciela” okazała się „humorzastość” – stosunek do klasy, wymagania i oceny zależne od nastroju, a nie od zachowania uczniów i wartości ich pracy, niesprawiedliwość w ocenie - 23,1%, brak odwagi – pokorne znoszenie dyskryminacji płacowej i wszelkich nonsensów w szkole, faworyzowanie dzieci, których rodzice mają duże wpływy i pieniądze, pokora wobec tych ostatnich - 19,7%, autorytaryzm - nie informuje i nie przekonuje, tylko poucza i łaje - 15,1%, postawa gorliwego służbisty – „wobec władz szkolnych salutuje, a na uczniów tupie” - 10,2%, depersonalizacja uczniów – wywoływanie do odpowiedzi numerami, traktowanie ucznia jak stworzenia niższego gatunku, naruszanie jego godności osobistej - 6,3%, pycha - „na piątkę to umiem ja, a na szóstkę Pan Bóg” - 4,3%, nieuctwo – powielanie zużytych podręcznikowych schematów, brak orientacji w postępie wiedzy, literaturze, kulturze i życiu publicznym – 3,8%.

Niektóre z wymienionych w badaniach „grzechów” nauczycieli noszą w sobie znamiona zjawiska, które dobrze jest znane i opisane w literaturze jako zespół wypalenia zawodowego³¹. Pojęcie wypalenia zawodowego pojawiło się w literaturze przedmiotu w latach 70. minionego wieku. Jako jeden z pierwszych o wypaleniu mówił Freudenberger, określając to zjawisko w roku 1974 jako krańcowy stan wyczerpania, spowodowany nadmiernym zapotrzebowaniem na energię i wszelkie zasoby, jakimi dysponuje jednostka³². Wszystkie definicje wskazują na wypalenie zawodowe jako problem dotyczący ludzi pracujących na co dzień z innymi osobami, którym z jakichś powodów nie są w stanie pomóc. Syndrom wypalenia rozpoczyna się zwykle brakiem sił fizycznych i objawami somatycznymi, takimi jak bóle głowy, zmęczenie, utrata energii. Wypalenie jest końcowym wynikiem stopniowego procesu utraty złudzeń. Zwykle występuje ono u osób o wysokim poziomie motywacji, które przez długi czas pracują w sytuacjach obciążających emocjonalnie³³. Czynnikiem kluczowym dla rozwoju wypalenia jest generowane doświadczenie niepowodzenia w zmaganiu się ze stresem i powstanie przekonania o niemożności skutecznego radzenia sobie w trudnościach z uciążliwościami, konfliktami i frustracjami w życiu zawodowym³⁴. Można zasadnie wnioskować, że zjawisko to w jakiś sposób rzutuje na efekty nauczania i powinno być uwzględniane w realizacji zasad etycznych w pracy nauczycieli, o czym chcemy pamiętać przystępując do omawiania kolejnego zagadnienia dotyczącego odpowiedzialności i sprawiedliwości w życiu nauczycieli.

³¹ Z. Polak, *Zespół wypalenia zawodowego w pracy nauczycieli szkół specjalnych i ogólnodostępnych*, w: *Nauczyciel kompetentny. Teraźniejszość i przyszłość*, red. Z. Bartkowicz, M. Kowaluk, M. Samujło, Lublin 2007, s.32.

³² Ch. Maslach, *Wypalenie się: utrata troski o człowieka*, w: *Psychologia i życie*, red. P. G. Zimbardo, E. L. Ruch, Warszawa 1988, s. 19.

³³ A. Pines, *Wypalenie – w perspektywie egzystencjalnej*, w: *Wypalenie zawodowe. Przyczyny. Mechanizmy. Zapobieganie*, red. H. Sęk, Warszawa 2000, s. 56.

³⁴ Sęk H., *Wypalenie zawodowe u nauczycieli. Społeczne i podmiotowe uwarunkowania*, w: *Edukacja wobec zmiany społecznej*, red. J. Brzeziński, T. Witkowski Poznań-Toruń 1994, s. 87.

SPIS TREŚCI

Stolica Apostolska

Orędzie Benedykta XVI na Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu... 1

Episkopat Polski

List pasterski na Święto Nawrócenia św. Pawła Apostoła

Św. Paweł – Sługa i Apostoł Słowa 6

Główne inicjatywy i wydarzenia kościelne w roku 2009 11

Biskup Siedlecki

Zaproszenie na spotkanie z okazji Dnia Życia Konsekrowanego 17

Komunikaty kurii

Zbiórka kościelna i publiczna pieniędzy na fundusz stypendialny fundacji

„Dzieło Nowego Tysiąclecia” w Dniu Papieskim 2007

i Dniu Papieskim 2008 w Diecezji Siedleckiej 18

Kalendarz diecezjalny 33

Komunikat Wydziału Duszpasterskiego 36

Zmarł śp. ks. prałat prof. dr hab. Jerzy Syryjczyk 38

Dodatek

Ks. Roman Krawczyk – *Prawo i sądownictwo Starożytnego Izraela* 40

Ks. Jan Zowczak – *Główne grzechy polskiego nauczyciela* 49

ISSN 1230-7165

Wydawca:

Unitas

Wydawnictwo Diecezji Siedleckiej

08-110 Siedlce, ul. Szkolna 22

tel. 025 632-27-66

e-mail: unitas.siedlce@neostrada.pl

Redaktor naczelny: ks. Jacek Szostakiewicz